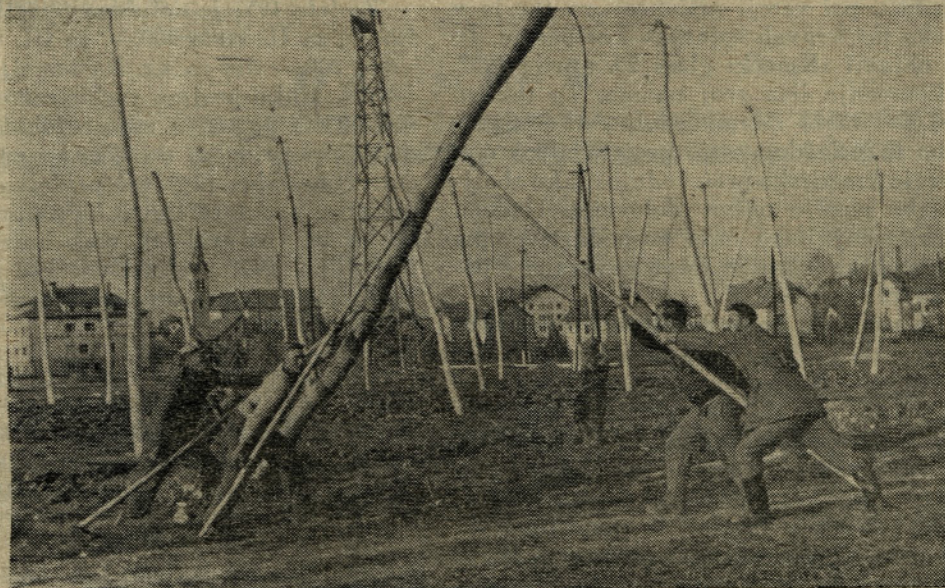

Hmeljar

Žalec, 1. maja 1957 - L. XII., - št. 5

Hmeljar izhaja mesečno — Urejuje
in odgovarja uredniški odbor — Od-
govorni urednik Jaka Slokan — Tiska
Celjska tiskarna — Številka 25 din —
Za hmeljarje brezplačno — Poštšina
plačana v gotovini

Izdaja Kmetijska proizvodjalna poslovna zveza v Žalcu

Od zore
do mraka
naš pridni
hmeljar
postavljaj
je z muko
in v znoju
drogove ...

Vsem slovenskim hmeljarjem čestitajo za praznik dela 1. maj

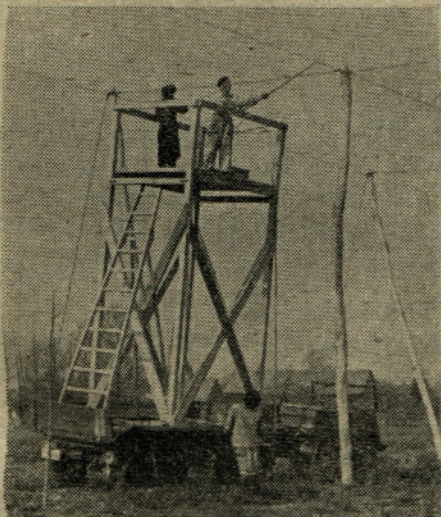
Kmetijska
proizvajalna
poslovna zveza

Trgovsko podjetje
„Hmezad“

Inštitut za
hmeljarstvo

Hmeljna komisija

Uredništvo
„Hmeljarja“

...spretno razpenja žičnice nove...

...rož'ca zelenā, savinjske zemljice
dar, vzpenja se k soncu in pije
življenjske sokove!

Nagradno tekmovanje za večjo proizvodnjo in boljšo kakovost hmelja

V okviru splošnih naporov za povečanje proizvodnje v kmetijstvu je objava splošnega nagradnega tekmovanja za povečanje hektarskih pridelkov pri pšenici, krompirju, koruzi, v proizvodnosti živine itd. zbudila tudi med proizvajalci pri nas veliko zanimanje. Dodatno zveznemu razpisu tekmovanja je bilo naknadno razpisano še republiško nagradno tekmovanje v urejevanju skupnih čredinskih pašnikov, na površini najmanj 5 ha, pri vzreji piščancev za trg in v proizvodnji mleka pri kravah »pinegavske« pasme. To tekmovanje je objavil »Kmečki glas« 25. aprila 1957.

Sleherno tekmovanje ima svoj namen. To tekmovanje namerava nedvomno z organizacijo, s kmetijsko strokovno službo in prizadevnostjo proizvajalcev čim hitreje doseči večjo kmetijsko proizvodnjo. Tako zboljšujemo življenjske pogoje našim delovnim ljudem, obenem pa razbremenjujemo naše gospodarstvo pri uvozu temeljne prehrane, kar je tesno povezano s porabo znatnih deviznih sredstev.

Zaradi tega je prav, da bo to tekmovanje preizkusilo prizadevnost vseh, ki bodo v tej splošni akciji tako ali drugače sodelovali. Na podlagi proizvodnih uspehov bodo tekmovalci prejeli lepe denarne nagrade, hkrati pa bodo bogato poplačani za svoj trud že z večjim pridelkom oziroma z večjimi proizvodi.

Zvezni oziroma republiški razpis tekmovanja pa ni zajel proizvajalcev hmelja. Vendar, če pomislimo, da je tudi proizvodnja hmelja zelo pomembna za naše splošno gospodarstvo, da daje letno pri povprečnem 95 % izvozu vsega pridelka iz razmeroma malih ornih površin družbi znatna devizna sredstva, tedaj je povsem upravičeno, da vključimo v okvir tega tekmovanja tudi to kmetijsko panogo.

Še drugi razlogi govorijo za to. Hmeljarstvu je vojna napravila ogromno škodo. Posledice smo s težavo premostili, čeravno so hmeljarji ob pomoči države vlagali polno mero naporov, da popravijo povzročeno škodo. Počasi ali vendar uporno je napredovalo hmeljarstvo vsa leta po vojni do danes. Kljub temu še nismo dosegli predvojne ravni v površinah, medtem ko smo v pridelku in kakovosti zadnja leta že zelo lepo uspevali. Možnosti, da napredujemo v tej panogi, so še v razširitvi površin in dvigu pridelka, medtem ko bomo morali v kakovosti obdržati vsaj lanski uspeh, ko smo pridelali 94 % I. in II. vrste. Povečana proizvodnja nam je precejšen porok, da bomo tudi v prihodnosti pridelek v redu vnovčevali. Zaradi tega nas res ne sme plašiti zaskrbljenost nekaterih, ki omenjajo posledice težke gospodarske krize pred vojno. Urejenost in enotnost naše trgovine ter sloves našega hmelja v svetu, nam zagotavljajo dovolj, da pospešimo svoje korake v večjo proizvodnjo.

Skrb organizacije in odgovornih organov je doslej bila tudi v tem, da so bili proizvajalci vsa leta več ali manj pravično nagrajeni. Tako bo treba nagrajevati tudi v prihodnosti, ker je nadaljni napredek močno odvisen od pravilne stimulacije proizvajalcev.

Kmetijska proizvajalna poslovna zveza Žalec je vsekakor pravilno ukrenila, ko se je ob soglasnosti odgovornih činiteljev odločila, da uvede v letu 1957 nagradno tekmovanje za proizvajalce hmelja. Kako bomo tekmovali? Podlaga je količinska in kakovostna proizvodnja hmelja v letu 1956. Tekmujejo lahko vsi proizvajalci hmelja na področju LR Slovenije, ki so člani kmetijske zadruga ter državna in zadruga po-

sestva, ki se ukvarjajo s hmeljno proizvodnjo. Vsak hmeljar mora skleniti s svojo kmetijsko zadrugo kupoprodajno pogodbo (državna in zadruga posestva pa s Trg. podjetjem »Hmezadom«, prijaviti mora do roka, ki ga objavi Hmeljna komisija Žalec, vse svoje hmeljne površine, hkrati pa mora v proizvodnji upoštevati strokovna navodila Inštituta za hmeljarstvo v Žalcu.

Za leto 1957 je določena temeljna ocena: za I. vrsto 520.—, za II. vrsto 500.—, za III. vrsto 370.— in za IV. vrsto 200.— din za kg. Na temeljno ceno, ki je enaka lanski, lahko prejme vsak proizvajalec premijo v višini 50 din po kg na vso pridelano količino s pogojem, da je pri pridelku do 1.600 kg na ha presegel in prodal »Hmezadu« 10 % več pridelka kot v letu 1956. Pri pridelku nad 1.600 kg po ha pa prejme premijo 50 din po kg na ves pridelek vsak hmeljar, ne glede na to, če bo leta 1957 pridelal več kot je pridelal leta 1956. Za boljše razumevanje navajamo 2 primera:

I. primer:

Hmeljar je pridelal leta 1956		2.000 kg	
75 %	I. vrste	1.500 kg po 520 din	780.000 din
15 %	II. vrste	300 kg po 500 din	150.000 din
7.5 %	III. vrste	150 kg po 370 din	55.000 din
2.5 %	IV. vrste	50 kg po 200 din	10.000 din
Skupaj		2.000 kg	995.500 din

Isti hmeljar bo pridelal leta 1957		2.200 kg	
75 %	I. vrste	1.650 kg po 520 + 50 = 570	940.500
15 %	II. vrste	330 kg po 500 + 50 = 550	181.500
7.5 %	III. vrste	165 kg po 370 + 50 = 420	69.300
2.5 %	IV. vrste	55 kg po 200 + 50 = 250	13.750
Skupaj		2.200 kg	1.205.050

S tem, da bo proizvajalec prodal letos 10 % hmelja več ob enaki kakovosti kot lani, bo prejel: na račun večje proizvodnje za 10 % pri

lanski ceni	99.500
na račun premije za ves pridelek 50 din po kg	110.000
Skupni uspeh v tekmovanju	209.550

Zahteva pri kakovosti pridelka v letošnjem tekmovanju je, da pridelovalec mora pridelati najmanj 90 % I. in II. vrste hmelja. Če pa pridelava več kot 10 % III. in IV. vrste se mu za prekoračeni % slabših vrst ne dodeli premija.

II. primer:

Hmeljar bo pridelal leta 1957		2.200 kg	
75 %	I. vrste	1.650 kg po 520 + 50 = 570	940.500
15 %	II. vrste	330 kg po 500 + 50 = 550	181.500
7.5 %	III. vrste	165 kg po 370 + 50 = 420	69.300
2.5 %	IV. vrste	55 kg po 200 + 50 = 250	13.750
100 %		2.200 kg	1.205.050

Drug hmeljar pa bo pridelal leta 1957 takole:

70 %	I. vrste	1.540 kg po 520 + 50 = 570	877.800
10 %	II. vrste	220 kg po 500 + 50 = 550	121.000
5 %	III. vrste	110 kg po 370 + 50 = 420	46.200
5 %	IV. vrste	110 kg po 200 + 50 = 250	27.500
90 %		1.980 kg	1.072.500
5 %	III. vrste	110 kg po 370	40.700
5 %	IV. vrste	110 kg po 200	22.000
100 %		2.200 kg	1.135.200

Razlika v tem II. primeru je torej, da pridelovalec za 10 % slabših vrst hmelja ne prejme nikakršne premije.

Po zgornjem računu znaša ta razlika ob upoštevanju, da se je spremenil tudi % I. in II. vrste: na račun zmanjšanja I. in II. vrste 58.850 din
na račun odtegljaja premije od 10 % III. in

IV. vrste 11.000 din
Ves izkupiček se torej zmanjša za 69.850 din

V primeru škode po toči se upošteva uničen pridelek pri izračunu količine za premijo s pogojem, da je hmeljišče zavarovano, % škode pa bo ugotovila pooblaščen cenilna komisija DOZ.

Natančnejše določbe o organizaciji tekmovanja in pogojih, ki jih mora izpolniti proizvajalec-hmeljar, če želi prejeti premijo, so v **osnutku** pravilnika, ki ga objavljamo v današnji številka »Hmeljarja«.

Prepričani smo, da bodo proizvajalci hmelja pozdravili to tekmovanje, ki bo omogočilo, da bo sleherni, tudi tisti, ki je letos začel na novo hmeljariti, prejel premijo za vso pridelano količino leta 1957, s tem pa bomo najlepše nagradili prizadevanje hmeljarjev, ki ga bo odražala letošnja večja proizvodnja in boljša kakovost hmelja.

Kmetijska proizvajalna poslovna zveza
Žalec

O s n u t e k pravilnika na nagradno tekmovanje v proizvodnji hmelja za področju LRS za leto 1957

I. Splošne določbe

1. člen

V smislu splošnih naporov za dvig proizvodnje v kmetijstvu in v okviru zveznega tekmovanja razpisuje Kmetijska proizvajalna poslovna zveza Žalec kot gospodarsko združenje kmetijskih zadrug svojega področja nagradno tekmovanje za dvig proizvodnje hmelja z namenom, da podpre s tem splošno prizadevanje hmeljarjev s področja LRS za čim hitrejšo napredovanje v tej kmetijski panogi.

2. člen

Nagradno tekmovanje za dvig proizvodnje hmelja v letu 1957 organizira in nadzoruje Kmetijska proizvajalna poslovna zveza Žalec po kmetijskih zadrugah svojega področja, po svojih organizacijskih enotah in Hmeljni komisiji v Žalcu.

3. člen

Sredstva za nagradno tekmovanje ustvarja trgovina s hmeljem tako, da osnuje od dela doseženih komisijskih razlik pri prodaji hmelja letnika 1957 poseben sklad za nagrajevanje proizvajalcev hmelja.

II. Način nagrajevanja

4. člen

Podlaga za nagrajevanje tekmovalcev sta količina in kakovost hmeljskega pridelka letnika 1956.

5. člen

Količina in kakovost hmeljskega pridelka se ugotavlja pri prevzemu po pooblaščenih prevzemalcih, natančno evidenco o tem pa vodi za vse hmeljarje na področju LRS Hmeljna komisija v Žalcu.

6. člen

Temeljna odkupna cena pridelka letnika 1957 je za I. vrsto 520, za II. vrsto 500, za III. vrsto 370 in za IV. vrsto 200 din za kg.

A) Nagrajevanje po količini

7. člen

Premija je pribitek na temeljno odkupno ceno in znaša 50 din za vsak kg s pogojem, da doseže proizvajalec pri pridelku leta 1957 do 1.600 kg na ha najmanj 10 % večji pridelek kot ga je dosegel v letu 1956.

Proizvajalec — hmeljar, ki preseže pri pridelku letnika 1957 v prejšnjem odstavku določenih 1.600 kg na ha, prejme pribitek na temeljno odkupno ceno v

višini 50 din za vsak kg, ne glede na to, če bo leta 1957 dosegel večji oziroma manjši hektarski pridelek kot leta 1956, vendar pa najmanj 1.600 kg.

Pri ugotavljanju pridelka na ha se površina prvoletnika ne upošteva.

8. člen

Vsi proizvajalci hmelja (socialistična kmetijska poslastva in zasebniki) prejmejo premijo v višini 50 din po izpolnitvi vseh pogojev za vsak kg pridelka letnika 1957.

9. člen

Kmetovalec, ki je leta 1957 postal na novo hmeljar, prejme za svoj pridelek (prvoletnik) poleg temeljne odkupne cene še premijo 50 din na kg.

10. člen

Nagrajevanje po kakovosti pridelka zahteva, da proizvajalec pridelka leta 1957 najmanj 90 % I. in II. vrste, da dobi premijo 50 din za vsak kg.

Če pa proizvajalec pridelka leta 1957 III. in IV. vrste več kot 10 %, se mu ta količina nad 10 % ne premira.

Količina po kakovosti se ugotavlja pri prevzemu pridelka, odstotek pa se izračunava pri obračunu s področja Kmetijske zadruge, oziroma socialistična poslastva s »Hmezadom«.

III. Pogoji za udeležbo pri tekmovanju

11. člen

Proizvajalec — hmeljar, ki se želi udeležiti nagradnega tekmovanja, mora predhodno izpolniti te pogoje:

- a) biti mora redni član kmetijske zadruge;
- b) prijaviti mora vso površino hmelja Hmeljni komisiji v Žalcu do roka, ki ga določi Hmeljna komisija;
- c) mora skleniti s svojo Kmetijsko zadrugo (socialistična kmetijska gospodarstva pa s Trg. podjetjem »Hmezadom«) pogodbo za proizvodnjo in prodajo hmelja letnika 1957;

č) mora v proizvodnji upoštevati vsa strokovna navodila Inštituta za hmeljarstvo v Žalcu ob istovrstnem uporabljanju sodobnih agrotehničnih ukrepov;

d) podlaga za določanje hektarskih površin je število sadik, in sicer 4.600 na 1 ha kot največje dovoljeno število. Proizvajalcu hmelja, ki ima po ha več kot 4.600 sadik, se bo pri nagrajevanju upošteval največ 1 ha;

e) v primerih škode po toči bo odstotek škode ocenila pooblaščen ocenjevalna komisija DOZ. Tako

ugotovljen % zaradi toče zmanjšane pridelka se prišteje prodani količini pridelka letnika 1957, ki s tem postane podlaga za nagrajevanje.

Proizvajalec, ki pa ni predhodno pri DOZ zavaroval svojih hmeljišč, ne more pri nagradnem tekmovanju zahtevati nikakršnega upoštevanja škode, ki je nastala zaradi toče.

IV. Končne določbe

12. člen

Premije se izplačujejo pri obračunu za prodani hmelj, vendar najpozneje do 31. 12. 1957.

Jaka Slokan:

Savinjski „golding“ v maju 1957

Krog in krog nas duhti cvetoča pomlad. Z majem začnemo novo obdobje, prvi maj slavimo kot praznik dela. V nas vseh plamti silna želja po srečnem življenju, po nenehnem napredku, po delu. Pomlad, delo, skrb, ljubezen... Medtem ko razum pregleduje delovne izkušnje in uspehe, naše oči že tipljejo za novimi obzorji.

To razpoloženje savinjskih hmeljarjev se je zrcalilo na občnih zborih hmeljarskih kmetijskih združenj. Hmeljar je delavec v kmetijstvu. Savinjski hmeljar prideluje svoj golding že domala sto let s trudom in v znoju, s skrbjo in ljubeznijo. Zelena rožica je ponesla njegov sloves na vse kontinente sveta. Delo je dandanes združilo hmeljarje v močnih kmetijskih združenjih... Delavec iz tovarne in savinjski hmeljar si krepko stiskata roke...

Mar ni bilo nekaj nekako takole?

Že zamlada smo savinjski polanci spoznavali čudovito igrivost zelene rožice. Sonce še ni stopilo snega po rebreh okolnih gora, ko smo že romali v rajdah, vsako jutro zarana, mladi in stari, v hmeljišča. Niso bila takrat naša srca polna upov in nad? Misli pretkane z načrti o gradnji novih poslopij, nakupu oblek in motornih vozil, o vpisu otrok v gimnazije, pa »rajžanju« v svet? V maju nemir, poleti strah pred zimo, po bratvi pa so naša usta žebrala hvalnice »zlati rožci«?

Da, bilo je tako — kakšno leto, dve, tudi več. Takrat pa kot strela z jasnega: leto 1929! Hmeljarjevo oko se ni več ozrlo v nebo. Zakaj neki? Malodušje spomladi, v pasjih dnevih obup, po bratvi pa sta iz oči sijala le jeza in srd. Nič več hvalnic »zlati rožci«, ne, samo kletev: »O, ti hudičev hmelj!«

Poprej ni bilo mogoče v dolini premeriti zelenih gozdov, potlej pa so samevale zdesetkane zaplate hmeljišč...

Leta 1929: 2.900 hektarov. 1932: 1450 hektarov. Leta 1939 spet porast: 2570 hektarov. Vojna. Leta 1945 — reci in piši: 500 hektarov!

Da, preteta »rožca«! Prenekateri savinjski hmeljar je prerano osivel. Zaman je bil njegov bistri razum in delo od zore do mraka. Vzrokov tega nihanja navzgor in navzdol ni mogel do dna doumeti, niti jih ni mogel spremeniti. Samo slutil je, da se bližajo nova obzorja.

Zato se je močno zavzel za ljudi, ki so pričeli boj za novo življenje, pa tudi sam se je udeležil boja za svobodo in pravično plačilo. O tem pričajo kraji od Joštovega mlina, tja v Griže, Prebold, da, do vrhov Dobrovelj, Mrzlice in veličastnega Pohorja...

Po vojni so se savinjski hmeljarji združili po zgledu delavcev iz tovarn. Nastopile so drugačne razmere: država je pričela skrbeti zanje, nudila vsestransko pomoč in strokovne nasvete, kredite in stroje, pa umetna gnojila in še in še... Za nami so leta prebur-

13. člen

Vse spore rešuje posebna komisija, ki jo sestavljajo: predstavnik področne kmetijske zadruge, izvedenec Inštituta za hmeljarstvo v Žalcu in zastopnik Kmetijske proizvodne poslovne zveze v Žalcu.

Odločbe te komisije so dokončne.

14. člen

Ta pravilnik velja za hmeljarsko področje LRS za leto 1957 od dneva, ko ga odobri občni zbor Kmetijske proizvodne poslovne zveze Žalec.

Žalec, 1957.

nih nihanj in kričečih razlik pri prodaji. Za nami so časi, ko je moral savinjski hmeljar sam samecat kloniti v vrtincu borznih ugibanj in vratolomnih kupčij, v spopadih s »tekači« in »judi«, ko se je upogibal kot kmet, kot gospodar in kot človek... Uveljavilo se je enako merilo za vse.

Poglejte tabelo! Savinjska rožica se po vojni nenehno razrašča in bohoti, resda počasi, a vztrajno!

Leto	Štev. hmeljarjev	Površina v ha	Pridelek po kakovosti		Skupni pridelek v tonah	Povprečni pridelek v kg
			% I. in II. vrste	% III. in IV. vrste		
1945	1.020	537	60	40	315	495
1946	2.230	731	83	17	601	1.045
1947	2.503	894	84	16	814	1.103
1948	2.584	990	57	43	949	1.078
1949	2.590	1.068	75	25	861	876
1950	2.663	1.545	94	6	563	533
1951	2.734	1.527	86	14	1.171	922
1952	2.801	1.531	92	8	1.163	901
1953	3.018	1.602	53	47	1.679	1.160
1954	3.073	1.554	80	20	1.775	1.206
1955	3.130	1.680	76	24	1.823	1.215
1956	3.282	1.872	93	7	2.139	1.280

Kako naj v kratkem sestavku povzamem vse dejanje in nehanje savinjskih hmeljarjev v preteklem letu? Kako naj pravično ocenim uspehe, poraze in načrte nad tri tisoč kmetij? Nemogoče je vse dosledno popisati, zato le nekaj obrobni opazki z zborov hmeljarskih kmetijskih združenj.

Spoznanje. Z novinarsko beležnico v rokah sem po vojni prepotoval našo lepo deželo vzdolž in počez. Pisal sem o otroških težavah kmetijske zadrugne misli. Letos pa lahko zapišem: v Savinjski dolini zadrugna misel ni več otrok, razvila se je v moza, ki klenega zdravja in bistrih oči načrtuje daleč vnaprej. To so povedali občni zbori te pomladi.

Savinjski hmeljar je sprevidel, da pridelovanje njegove rožice še zaostaja za našim celotnim gospodarskim razvojem — kljub vsem dosedanjim uspehom.

Dandanes savinjski hmeljarji prav dobro vedo, da ni mogoče pospešiti pridelovanja hmelja brez splošne preobrazbe vasi. Dognanja in izkušnje po vojni jim kažejo pot v boljšo prihodnost: »Le v okviru močne kmetijske zadruge bom zmogel modernizirati obdelavo hmeljišč, si olajšati delo in izboljšati dosedanje prenaporno življenje! Gorje mu, hmeljarju, ki še trmasto stopica izven strnjenih zadrugnih vrst, še večje gorje revčku po duhu, če vztraja pod kapom!«

Kmetijska zadruga v Savinjski dolini postaja nosilka nove tehnike in sodobno urejene proizvodnje, pro-

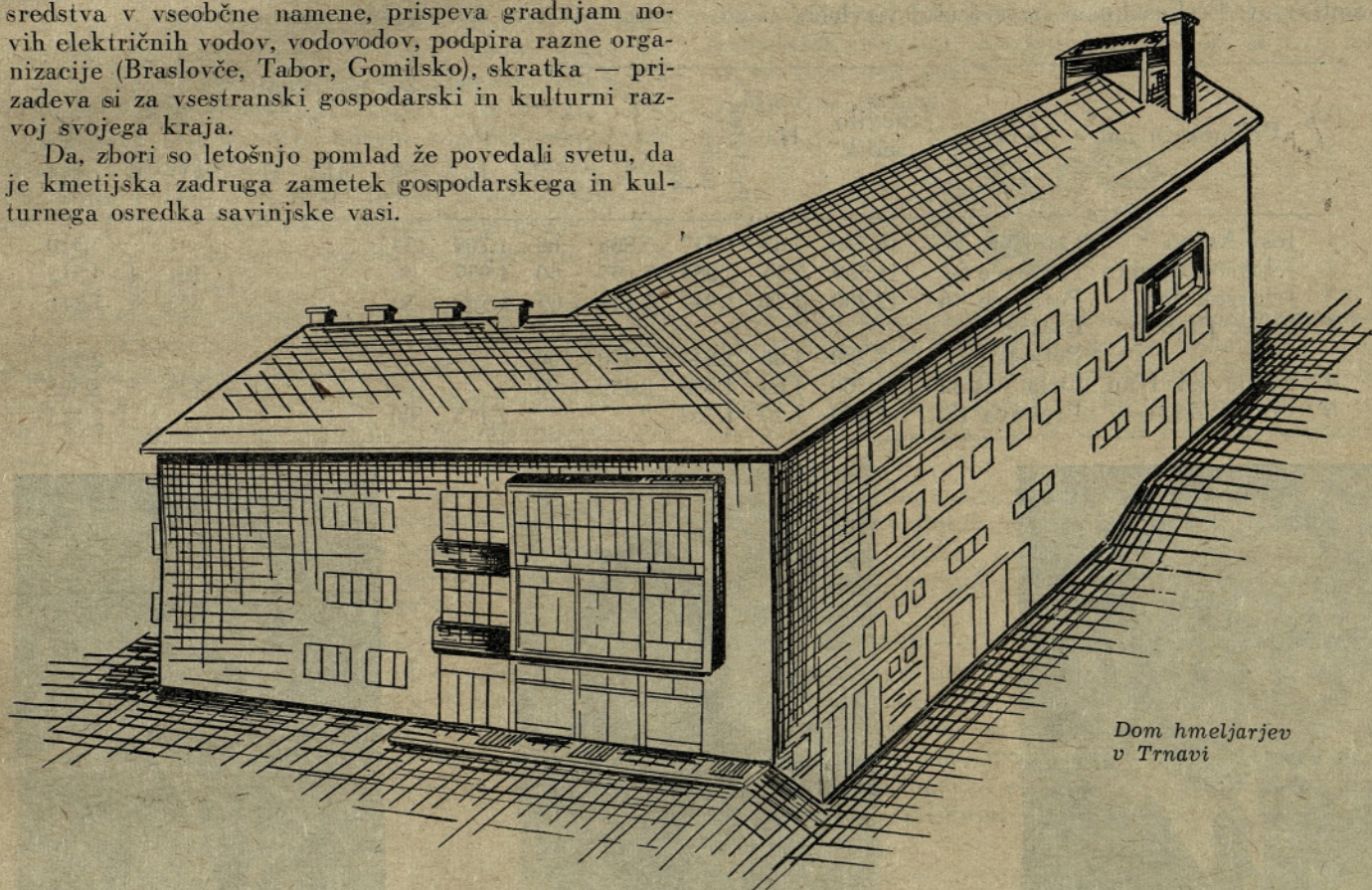
meta, vlaganja družbenih sredstev v zemljo in kreditnih odnosov na vasi — skratka nosilka vseh vezi družbene proizvodnje in razdelitve.

Prenekatera KZ v Savinjski dolini že dejansko omogoča svojim članom tehnični in gospodarski napredek v kmetijstvu, na sploh bolj sestavljeno proizvodnjo in urejeno delo, ustrežnejše izkoriščanje zemlje in razporejanje gospodarskih poslopij, nudi boljše življenjske pogoje, zbira skupne sklade za nadaljnji razvoj, obenem pa tudi že vlaga tu pa tam precejšnja sredstva v vseobčne namene, prispeva gradnjam novih električnih vodov, vodovodov, podpira razne organizacije (Braslovče, Tabor, Gomilsko), skratka — prizadeva si za vsestranski gospodarski in kulturni razvoj svojega kraja.

Da, zbori so letošnjo pomlad že povedali svetu, da je kmetijska zadruga zametek gospodarskega in kulturnega osredka savinjske vasi.

in pljunili v roke, garali in štedili. O sebi niso trobili v svet. Zdaj imajo v blagajni že »suhih« dvajset milijonov dinarjev, še šest — in dom bo pod streho. Imeli bodo svoj vaški osrdek, ki ga bodo plačali izključno z žulji trnavskih hmeljarjev. Gradbeni načrt je plod njihovih razmišljanj, želja in splošnih potreb.

Notranjost? Od tal pa do vrha so: skladišča za premog, drva in poljske pridelke vseh vrst, garaže za vozni park, remiza za traktorje, troje sušilnic za hmelj (dve po osem in ena šestnajst kvadratnih metrov); naj-

Dom hmeljarjev
v Trnavi

Trnava je zgovoren primer, čeprav po moči med majhnimi. V KZ se je tesno združilo troje vasi Orlavas, Šentrupert in Trnava — sto članov, dobra tretjina žena. Razgibani, vzorni, napredni hmeljarji. Lani je bil njihov povprečni hektarski pridelek največji v LRS — 1519 kg, odlične kakovosti I. in II. vrste 94%. Tri vasice in petnajst milijonov dobička! V Trnavi se zborov, predavanj in poučnih sestankov vselej polnoštevilno udeležujejo. Od naporenega dela vsa zgrbljena hmeljarka **Zofija Lenko** — že osmi križ je zadela na rame — doslej še nikoli ni opustila občnega zbora.

Zakaj poudarjam trnavski primer? Imeli so — kot sicer mnogokje v dolini — hudo boleče »ozko grlo« v kmetijski proizvodnji, hkrati pa jim je občutno primanjkovalo sredstvo za splošni napredek — dom! V primerjavi z ostalimi polanskimi vasmi so po absolutnih številkah majhni, zato pa toliko bolj preudarni in polni klenih načrtov. Pred leti so zavihali rokave

večje skladišče, kjer shranjujejo posušeni hmelj v sezoni spremenijo pozneje v dvorano (oder, kino, zabavni); trgovina, pisarne; prostor za umetno osemenje vanje živine v prizemlju, pa še in še. Skratka, Trnava bo svoje pridelke shranjevala, predelovala, sušila, čistila, prodajala in kupovala vse — v svojem domu.

Z gospodarskim napredkom je nerazdružljivo povezan kulturni vzpon... Prav v Trnavi je brez odvečnih in puhlih besed spregovoril preudarni savinjski hmeljar.

Pa naprej! Zbori hmeljarskih kmetijskih zadrug dokazujejo, da savinjski hmeljar že vsa leta tekmuje v proizvodnji. Kakor bi vam tudi rad ustregel željo, ki ste mi jo večkrat izrekli, in navedel številke o lanskim uspehih, po vrsti; prvi, drugi... in zadnji..., tega vendarle ne morem storiti. Spomnite se poročil in obilice števil samo na zboru doma!

Zaradi tega si oglejmo le šest hmeljarskih kmetij-

Orga- nizacija	Stev. hme- ljarjev	Stevilo sadik (novih in st.)	Stevilo ha	I. vr.	%	II. vr.	%	III. vr.	%	IV. vr.	%	Skupaj kg	Pridelek na ha	Pridelek na 1.0 kom. sadik
KZ Braslovče	259	382.096	196.02	62.466,5	28	153.730,—	69	4.835	2	2.769,—	1	223.780	1.282	284
KZ Gomilsko	133	470.802	104.61	23.952	17	107.165,5	78	3.172,5	2	4.144,5	3	138.434,5	1.487	330
KZ Petrovče	210	754.274	167.60	27.894,5	13	176.030,5	81	7.812	4	5.252,5	2	216.989,5	1.420	315
KZ Sempeter	222	931.680	207.03	63.154	26	174.831,5	71	4.636,5	2	2.608,5	1	245.230,5	1.307	290
KZ Trnava	79	296.692	65.92	22.896	26	57.998,5	65	4.132,5	5	3.891,5	4	88.918,5	1.519	335
KZ Zalec	155	408.833	90.84	20.864,5	18	89.668,5	78	3.267,5	3	1.411,5	1	115.212	1.419	315

skih zadrug — po abecedi! Sami izberite merilo za oceno: količina, hektarski pridelek, odstotki v kakovosti in tako dalje. Vrstni red se bo spremenil z vsako spremembo merila:

Čemu ta tabela? Zelena rožica je bila lani jeziček na tehtnici kmetijstva v Savinjski dolini. Lanski izkupiček predstavlja povsod temelj za prihodnje načrte.

Zagazil sem v sotesko. Hmeljarji niso samo želeli, zahtevali so, da objavim največje uspehe posameznih hmeljarjev. Poskušal sem in poskušal »izvleči« iz go-

mile statistik pri edini uradni zapisovalki vsestranskih števil, Hmeljni komisiji v Žalcu, nekaj najboljših. Spisek za spiskom je romal v koš za odpadke.

Ne da bi očital, le kot pojasnilo poudarjam, da izbira najboljših zasebnih hmeljarjev, ki bi zdržali sleherni presodek, sploh ni mogoča.

Kljub temu, pripravljen na vrsto očitkov in besednih klobut, menim, da bo vendarle prav, če skupno s Hmeljno komisijo objavljam šest tistih hmeljarjev, ki naj predstavljajo za letos povprečje pri nagradnem tekmovanju v pridelovanju zelene rožice:

Tek. št.	Priimek in ime	Kraj	Število sadik	Ha	Pridelek na ha v kg	Pridelek po vrstah								Skupaj
						I.	%	II.	%	III.	%	IV.	%	
1	Jošt Anton	Gotovlje 31	16.350	3.63	1.517	3.806	69	1.704	31					5.510
2	Jelovšek Stanko	Petrovče 62	11.569	2.55	2.083	3.195	60	1.935	36			181	4	5.312
3	Jelovšek Jože	Petrovče 16	12.200	2.71	1.945	3.409	65	1.589	30			273	5	5.241
4	Košec Franc	Ločica 32												
		Polzela	7.200	1.60	1.843	2.950	100							2.950
5	Kronovšek Ivan	Orla vas 11	7.700	1.64	1.598	2.499	95					123	5	2.622
6	Vranič Avgust	Prekopa 18	5.400	1.20	1.762			2.115	100					2.115

Franc Košec, hmeljar — »grča« med savinjskimi hmeljarji — Polzela — Ločica 32

Jelka Baš, hmeljarka, agilna zadrugnica, članica UO KZ iz Spodnjih Gor pri Braslovčah.

Ivan Kronovšek, napreden hmeljar, zadrugni organizator in avtor številnih »lankov« v »Hmeljarju«, iz Orlovski 11.

Po pravilu sena ostane drobir, njegov vonj širi vrednost pridelka. Tudi po občnih zbora je novinarska beležnica polna drobirja.

»Občni zbor je parlament!« je dejalo več spretnih delovnih predsednikov in letos je bilo tako. Nič več ni bilo slišati samo mrmranja in pokašljevanja v ožadi dvorane, često je vstal zadrugnik in s krepkimi besedami zasolil zbor. Resda ni vedno umestno vse, kar človek izkašlja, kajti malenkosti zadušijo pomembnejše skupne zadeve. Prav tako napačno pa je, da spretni »vodilni« duši samoniklo besedo, če njemu ne godi. Zbor naj bo res parlament, kjer bo lahko vsak povedal, kar mu gre, kajti samo tako bodo privrele na dan zdrave misli.

»Zelena miza«, ob kateri so sestavljali predloge za nove odbore, je že zgodovina. Letos so člani do obisti pretresli vsakega kandidata pred zborom in na zboru samem. Včasih so se pojavili sicer tudi spodrsljaji mimo pravil, vendar so načeloma zbori svobodno odločali.

Še nedolgo tega so bili zbori zadrugam breme. Druge priprave, gosti vseh vrst in veličin. Prav iz Savinjske doline je primer zbora, na katerem je bilo dvakrat več gostov kot je premogla zadruga članov. Pred zborom so imeli gostijo, po zboru pa so še poplahnili. Stroški so bili višji kot stroški za nakup najdražjega poljedelskega stroja. To pomlad so imeli člani po zboru le skromen prigrizek in čašico ali dve vina — vse trezno in hitro.

Še vedno se spominjamo nekdanjih poročevalcev z nagubanimi čeli in zmedenimi pogledi. Zares, težko je bilo postreči članom s številkami, ki so bile iz trte izvite. Letos smo videli poročevalce z veselimi obrazi, ki so govorili samozavestno in poudarno, obhajalo jih je samozadovoljstvo, kakor da rožljajo s ključi prenapolnjenih blagajn.

Samo ena številka! Letos načrtujejo zadrugne kmetijske organizacije (na vsem območju OLO Celje) z eno milijardo osem sto enajstimi milijoni dinarjev (1.811.000.000.—)! Domovi, sušilnice, stroji, gnojila, dve

sto hektarov novih hmeljišč, žičnice, mehanizacija dela, melioracije obsežnih njivskih ozar, ki doslej niso bile izkoriščene!

»Finančni vozniki« v kmetijskih zadrugah. Ne, nisem se zmotil! Kjerkoli so v pisarnah preizkušene starejše moči, tam vselej »izvozijo«, ne glede na siceršnje težave. Revizije nimajo posebnih opravkov, »finančni vozniki« so prestregli zamahe v zrak, s pravočasno razlago predpisov so napravili brane raznim glodavcem...

Na srečo je v Savinjski dolini v pisarnah na desetine odličnih moči. To pot le nekaj imen: Karel Virant in Nežka Počaj (Braslovče), Rozika Radiškova (Tabor), Fanika Krepelj (Polzela), in še drugi... Ob njih mnogo laže gradijo udarni »operativci«: Franc Bošnjak v Braslovčah, Franc Lesjak v Taboru, Jože Fonda na Polzeli — povsod tod ni bilo potrebno, da bi morali člani — kot so to morali letos nekje — klicati na pomoč oblastne organe, da preprečijo prepogoste primanjkljaje...

Pospeševanje kmetijstva v hmeljarskih vaseh je živa resnica. Prav radi porabljajo desetine milijonov. Kmetijski izvedenci Inštituta, KPPZ in domače KZ so nenehno med njimi, na pomenkih in pri delu na njih. Hmeljar dandanes vabi in kliče po strokovni pomoči.

Pa žene — zadružnice? Ne, to ni več samo »moda« ali želja »od zgor«, to so gospodinjstva predavanja, poučne ekskurzije, medsebojna pomoč. Savinjska hmeljarka je hmeljarju ob strani povsod, doma, v hmeljišču, v upravnih odborih, odsekih...

In končno mladina! Savinjski hmeljar je to pomlad na zborih priznal, kako bridko pogreša zamujeno šolo. S skoki v svet in ob branju čtiva o novostih v svetovnem kmetijstvu, je spregledal, da bo zmogel s časom vstric šele v drugem kolenu — s svojo mladino. Zemljo, les, gradivo in ustrezne vsote daje za pouk mladih hmeljarjev...

Sicer nerad, a vendar moram pribiti, da so tudi v Savinjski dolini odseki mladih zadružnikov večidel — resnično mladi, premladi. Kakor domala povsod, so na primer v Braslovčah odmerili mladim zadružnikom zajetno parcelo, jim priskrbeli drogove in žico, da bi poskusili speljati rastlino po žicah v krone kakor v Angliji... A vendar, brez neutrudljivega upravnika KZ, Franca Bošnjaka, bi se mladina še vedno učila samo doma...

Vmesna pripomba! Kot urednik Hmeljarja vabim mlade hmeljarje, da pišejo v list o svojih izkušnjah, pomislekih in željah. Karkoli bo, jim bom objavil, če ne, jih bom sam poiskal.

Mladina in maj!

Krog in krog nas duhti cvetoča pomlad. Savinjska rožica je vzknila. Iz spočite, skrbno obdelane in pognojene zemlje srka življenjske sokove. Že je objela drogove, vzpenja se krepko vrhu nasproti, skoraj se bo razrasla in razbohotila in zavila v zelenje vso prostrano dolino...

Da, Savinjska rožica spet zeleni in nam obeta zlato. V srcih savinjskih hmeljarjev je spet pomlad in majski nemir. Kakor delavec v industriji, tako zre tudi savinjski hmeljar z vedrim čelom novemu soncu nasproti.

Vendarle — ta večni vendarle — je še toliko reči, ki jih mora opraviti. Veter in dež, pa uima — vse do bratve v avgustu polno skrbi! Bodi, kar bo! Dandanes hmeljar ni več sam, skupaj s tovarniškim delavcem praznujeta prvi maj. Spet je hmelj zlata rožica, zanjo daje savinjski hmeljar svoje življenje in »rožica zlata« mu vrača življenje!

Pivovarništvo v Avstriji

Da velike ribe žro majhne, je star ljudski pregovor. To drži tudi za vsako kapitalistično gospodarstvo. Bolj ko se oddaljujemo od razmer, ki jih je povzročila druga svetovna vojna, bolj se zopet kažejo zakoni kapitalistične proizvodnje. Majhna podjetja ne morejo več konkurirati velikim pri zniževanju proizvodjalnih stroškov, imajo premajhen kapital, da bi lahko uvajala nove tehnične pridobitve, to je modernejšie stroje, itd. Povest se konča tako, da podjetja — zapro. Pri nas so včasih rekli, da je šlo tako podjetje »na kant«.

Tudi v pivovarniški industriji veljajo enaki zakoni. Za primerjavo vzemimo Avstrijo. Leta 1936 so imeli Avstrijci 112 pivovarn, kar je bilo glede na takratno število prebivalcev (6,53 milijona) kar precej. Letna proizvodnja piva je bila 2.200.000 hl. Leta 1948 pa so imeli Avstrijci na okoli 7 milijonov prebivalcev le še 101 pivovarno, ki so dale letno 1.513.698 hl piva. Seveda je bilo takšno stanje še v precejšnji meri posledica vojne. Pozneje pa so se razmere hitro uredile in kolo razvoja je steklo po starih tirnicah, ki tudi za marsikaterega pivovarnarja niso bile več dovolj gladke. Leta 1952 je imela Avstrija na 7,062 milijona prebivalcev že samo 98 pivovarn, ki pa so dale 3.787.000 hl piva, kar je daleč več kot pred vojno. Pripomniti moramo, da v Avstriji še sedaj proizvodnja piva stalno

raste, kakor raste vzporedno tudi njegova potrošnja. In vendar se manjša število pivovarn. Pred kratkim smo čitali v mednarodnem strokovnem časopisu »Braugärungs- und Kälttechnik« (april 1957), da so zopet zaprli eno pivovarno in sicer v St. Florianu pri Linzu. Tako se je število pivovarn zopet zmanjšalo. Sedaj imajo Avstrijci komaj 89 pivovarn. Kje so vzroki? Odgovor si prečitajte na začetku članka!

Kljub majhnemu številu pivovarn, pa se avstrijsko pivovarništvo vse bolj uveljavlja tudi na zunanjem tržišču. Leta 1955 so izvozili 9431 hl piva, lani pa že kar 10778 hl, od tega 10245 hl v steklenicah.

Nauk? Z dobro kvaliteto prodreš tudi na zunanje tržišče! Ali ne bi bilo prav, če bi tudi naše pivovarne povedale, kaj so v tem pogledu storile? Ali ne bi mogel savinjski golding najti poti do deviz tudi skozi to luknjo?

Prodám rabljeno hmeljsko sušilnico 4 m².

Marija Novačan

Zg. Trnovlje 1, p. Celje

Ing. Veljko Križnik:

Organizacija strojne službe

Centralizirani strojni odsek pri kmetijski zadrugi se je v praksi pokazal kot neprimerna oblika strojne službe, če želimo v sedanjih gospodarskih in lastniških razmerah povečati uporabo večjih strojev na kmetijah zadržnikov.

Taka oblika strojne službe ne zagotavlja tesnejšega gospodarskega sodelovanja med zadrugo in kmetom, za katerim naša družba teži, zlasti še, če mora kmet takoj plačati strojno uslugo. Tako strojno uslugo lahko nudi kdor koli, ne le zadruga.

Edino eno prednost ima ta oblika: vzdrževanje strojev je lažje in zato tudi boljše. Vendar pa ta prednost ni odločilna.

Povečano uporabo združne mehanizacije v kmetijstvu Savinjske doline bomo dosegli le s tem, da približamo stroje zadržniku toliko, da se bo povsem zanesel, da bo traktor dobil kadar koli in za kar koli ga bo potreboval. Le takrat bo opustil rejo konj, ker jih ne bo več potreboval. Razen tega pa taka oblika zagotavlja kakovostnejše opravljanje strojnih del, ker je traktorist bolje kontroliran. V razvoju združne mehanizacije moramo težiti, da pridejo stroji na vas v neposredno operativno upravljanje uporabnikov strojev samih. Hkrati pa ta oblika zagotavlja novo povezavo zadruge z zadržniki in izpolnitev enega glavnih načel socialistične preobrazbe vasi — povečanje proizvodnje s proizvodnimi sredstvi, ki so last skupnosti.

Konkretna oblika take organizacije strojne službe so lahko mnogotere. Vsem oblikam pa mora biti skupnih nekaj načel:

1. Velikost strojne skupnosti določa kapaciteta traktorja oziroma površina zemljišča, ki jo je mogoče s traktorjem obdelati. Kolikor gospodarstev je potrebno, da se ta površina sestavi, toliko članov naj ima ta skupnost.

2. Stroji, dodeljeni skupnosti, se smejo uporabljati le na gospodarstvih članov te skupnosti.

3. Način uporabe strojev, zlasti še vrstni red na posameznih gospodarstvih, določa celotna skupnost, če je večja, pa poseben odbor.

4. Medsebojne odnose med strojno skupnostjo in zadrugo urejajo posebne pogodbe, zlasti način plačevanja strojnih storitev.

V taki strojni skupnosti je lahko traktorist uslužbenec zadruga, lahko pa je tudi kdo od članov skupnosti. Ko se bodo take skupnosti opremljale z večjim številom kmetijskih strojev, ne le s traktorjem in priključki, bo sčasoma nujno, da ima vsaka skupnost tudi svojega strojnika.

Člani take skupnosti bodo močno zainteresirani za kompletiranje mehanizacije in bodo — če zadruga ne bo imela dovolj svojih sredstev — dali zadrugi na posodo tudi svoja lastna denarna sredstva za nabavo zadržnih strojev.

Poslovna zveza bi morala čimprej organizirati prve strojne skupnosti. Pri teh bi morali dobiti prve izkušnje, tako da bomo organizacijsko pripravljeni na nadaljevanje mehanizacije, ki se nam obeta.

Drug problem v zvezi z mehanizacijo pa je njeno vzdrževanje. Čim bolj je strojna služba decentralizirana, tem več napora zahteva organizacija vzdrževanja strojev.

Doslej so zadruga težile, da vzdržujejo stroje čim več njeni lastni mehaniki, ker je to najceneje. Le težje

okvare, zlasti specialna in generalna popravila, pa naročajo pri Agroservisu. Brez pretiravanja lahko trdimo, da je vprašanje servisne službe povsem zanemarljivo in neurejeno, čeprav je izredno važno za uspešen razvoj mehanizacije.

Agroservis v Šempetru, ki je zdaj obrat Poslovne zveze v Žalcu, dosedaj še ni zavzel tistega mesta v strojni službi, kot bi moral. Zaradi meizkoriščenih kapacitet delavnic se njegova dejavnost celo usmerja v proizvodnjo, ki s kmetijstvom nima dosti zveze, še manj pa z nalogo, ki jo je prevzel ob ustanovitvi. (Ne bomo se spuščali v to, zakaj je tako, ker to niti ni bistveno!) Dejstvo, da tako kot med strojnim odsekom in zadržnikom, ni bilo tesnejše povezave v proizvodnji, pa so traktorji le malo delali na kmetijah, tudi Agroservis ni bil tesneje povezan z zadrugami glede vzdrževanja strojev, pa se je njegova dejavnost zaradi tega usmerjala na druga področja.

Servisna služba bi morala biti organizirana tako, da skrbi za vzdrževanje strojev Agroservis. Podjetje bi moralo biti za servis plačano tako, da je čim bolj tudi materialno zainteresirano na rednem vzdrževanju.

Za servisne usluge bi zadruga sklepale pogodbo z Agroservisom in določile pavšalno plačilo za celotno vzdrževanje traktorja. V interesu Agroservisa bo potem, da bo nadziral delo traktoristov in popravil že manjše okvare, ker bo to materialno zanj ugodnejše, za zadrugo pa je tudi pomembno, da je stroj zaradi popravila okvar čim manj izven proizvodnje. Dobro vzdrževanje bo tudi podaljšalo življenjsko dobo strojev.

Servisna služba bi morala biti organizirana v dveh stopnjah:

1. Terenski servis, kjer bi z rednimi sistematičnimi pregledi, ne čakajoč okvar, nadzirali stanje in vzdrževanje strojev.

2. Večja in generalna popravila v delavnicah.

Agroservis bi moral imeti tudi zalogo rezervnih delov za vse tipe strojev, za katere ima sklenjene pogodbe o vzdrževanju, da ne bi bilo treba uslužbencem zadrug in tudi drž. posestvem tekati po vsej Sloveniji za rezervnimi deli.

Agroservis naj bi tudi skrbel za strokovno izpopolnjevanje traktoristov.

Koristna bi bila tudi ta metoda, da traktorist spremlja traktor, ko gre na generalno popravilo v delavnico in tam pri popravilu sodeluje. Tak nadzor bi gotovo tudi pocenil popravilo.

Bistvo organizacije strojne službe bi označili nekako takole: decentralizacija uporabljanja in centralizacija vzdrževanja strojev.

V zvezi s hitrejšo mehanizacijo savinjskega kmetijstva se torej pred poslovno zvezo postavljajo tri naloge:

1. Proučitev najprimernejših oblik strojne službe, upoštevajoč njeno decentralizacijo na manjše strojne skupnosti.

2. Organizirati servisno službo.

3. Izobraziti potrebno število traktoristov, ki naj bodo kvalificirani delavci kmetijske stroke, ne pa prometne (plačel).

Le z načrtno akcijo poslovne zveze je mogoče pričakovati, da bo strojna služba v Savinjski dolini dobro postavljena, za kar imamo tudi vse pogoje.

Ing. Lojze Kač:

Delo v hmeljiščih v maju

Rez hmelja je končana. Lepo vreme v marcu in v prvem aprilskem tednu nam je pomagalo, da smo si zares lahko že predhodno pripravili zemljo in tako v večini primerov pravočasno obrezali hmelj, čeprav je vreme prav v času rezanja ponagajalo.

Pri postavljanju hmeljev pazimo, da jih pravilno razmestimo po velikosti. Zlasti v starih nasadih, kjer smo hmeljeveke že večkrat prešpičili, moramo paziti, da pridejo hmeljeveke enake velikosti skupaj. Najkrajše postavljamo v krajne vrste. V sredini hmeljišča naj ne bodo posamezne hmeljeveke krajše tudi za 2 m od sosednjih!

V vsakem hmeljišču imamo nekaj odstotkov posajenčkov, da zapolnimo prazna mesta. Pri posajenčkih moramo pač vedno paziti, da jih pri obdelavi ne podujemo in jih tako ne uničimo. Najbolje je, da postavljamo posajenčkom tanke preklje tik sadeža tako, da poganjke čimprej dvignemo od zemlje in privežemo na oporo.

Najprej očistimo hmelj pri zgodnje rezanih nasadih in na lahkih zemljah. Še vedno delamo napake pri napeljavi trt. Zato še enkrat o tem, koliko in katere trte bomo privežali na hmeljevko. Praksa je pokazala, da dobimo največji pridelek pri enaki obdelavi in gnojenju s tremi enako razvitimi trtami. Samo dve trti sta premalo in prostor ni dobro izkoriščen. Če pa napeljemo po štiri trte, ima hmelj premalo svetlobe, zato pravilno ne dozori, ostane puhel in brez hmeljne moke. Za dober pridelek ni važno samo število trt, ampak tudi, katere trte napeljemo. Če se le da, je dobro, da sadež toliko odkrijemo, da vidimo, iz katerega mesta na štoru rastejo novi poganjki in se na to odločimo za prave trte. Najbolje je, da odberemo poganjke, ki rastejo iz prvega kolobarja oči na lanskoletni trti. Izbrane trte naj bodo v rasti izenačene. Te trte, ki smo jih izbrali iz prvega kolobarja oči na lanskoletnem lesu, dajo večji pridelek, kot pa trte, ki jih napeljemo iz starega štora. Če pomislimo, da so ti poganjki najbližje lanskoletnemu provodnemu sistemu, po katerem sprejemajo vodo in v njej raztopljene rudninske snovi, nam je tudi razumljiva večja rodnost teh trt.

Kako bomo gnojili hmelju, kdaj bomo dali prvi obrok in kolikšen naj bo ta? Odgovoriti na to vprašanje tako, da bi odgovor veljal za vsa hmeljišča in dati recept za vse hmeljarje hkrati, je zelo težavno, da ne rečemo nemogoče. Zato bomo dali samo nekaj splošnih napotkov, da se bo lahko vsak posamezen hmeljar odločil za pravilno dozo umetnega gnojila v svojem hmeljišču.

Kdor je dal zemljo v analizo, ta je takoj dobil točna navodila za temeljno zimsko in dodatno poletno gnojenje. Vsem tistim pa, ki zemlje niso dali v analizo, tale splošna navodila. Da dosežemo na tisoč sadik 400 kg pridelka, potrebuje tisoč rastlin 40 kg dušika, 26 kg fosfora, 60 kg kalija in 122 kg apna. Te številke povedo, koliko čistih hranil potrebuje rastlina, ne pa, koliko umetnega gnojila. Vsako umetno gnojilo vsebuje samo določen odstotek čistih gnojil, to je dušika, fosfora, kalija in apna. Če torej potrebujemo 40 kg dušika, apneni amonijski soliter (nitrogamonkal ali kalkamonsalpeter) pa vsebuje ca. 20% dušika, je razumljivo, da moramo pognojiti z 200 kg kalkamonsalpetra, če hočemo, da bo prišlo na tisoč rastlin 40 kg čistega dušika. Če gnojimo s čilskim solitrom, se bo dvignila doza na 250 kg, ker vsebuje soliter samo 16% dušika.

Koliko umetnega gnojila doda tisti, ki je gnojil letos

tudi s hlevskim gnojem? 100 q dobro pripravljenega hlevskega gnojila vsebuje približno 54 kg dušika, 25 kg fosfora, 70 kg kalija in 60 kg apna. Razen tega seveda vsebuje hlevski gnoj še organsko maso (1600 kg) in od tod predragoceni humus približno 800 kg. Računamo, da v prvem letu rastline porabijo okrog 50% hranljivih snovi. Iz hlevskega gnojila dobijo torej v prvem letu rastline pri temeljitem gnojenju 27 kg dušika, 12 kg fosfora, 35 kg kalija in 30 kg apna in jim moramo tako dognjiti še s 13 kg dušika, 14 kg fosfora, 26 kg kalija, 62 kg apna. Iz teh podatkov si lahko izračunamo, da je potrebno, če hočemo doseči zadovoljiv pridelek hmelja, dodati na 1000 s hlevskim gnojem dobro pognojjenih sadik še približno 70 kg apneni amonijskega solitra (kalkamonsalpeter, nitroamonkal), 80 kg tomaževe žlindre ali superfosfata in 70 kg 40% kalijeve soli. V kolikih obrokih pa trosimo umetna gnojila? Praksa je pokazala, da je dobro zadel tisti, ki je raztrosil umetni gnoj najmanj v treh obrokih. Prvo tretjino umetnega gnojila potrosimo pred prvim obdelovanjem s kultivatorjem, ki ga opravimo takoj, ko so hmeljeveke postavljene ali žice napeljene. Umetna gnojila že doma zmešamo in jih raztrosimo na široko, to se pravi enakomerno po vsej površini, ne da bi se ozirali na sedeže. Na sadeže moramo paziti toliko, da nam ne pada gnoj na zelene dele rastlin, ker povzroča požig, zlasti, če je hmelj moker. Hmeljne koreninice so razpredene po vsej površini in najenakomerneje jih pognojimo, če tudi gnoj razmečemo enakomerno po vsem hmeljišču.

Najbolje bi bilo, da prvo obdelovanje hmelja s kultivatorjem opravimo po dolgem in počez, seveda, kjer je to mogoče. Dokler hmeljni poganjki niso previsoki, ne napravimo s konjsko obdelavo nobene škode. S traktorjem pa obdelujemo po dolgem in počez le tedaj, če imamo nasajen hmelj v razdalji 2 × 2 m.

VARSTVO HMELJIŠČ V MAJU

V začetku meseca bodo marsikje delali težave v hmeljiščih bolhači. Z njimi hitro opravimo, če zapršimo hmelj z Bentoxom, Gamadinom ali Dilidenom, in sicer tako, da porabimo na 1000 sadik 2–3 kg prahu. Prašenje proti bolhačem zahteva sorazmerno malo napore in malo denarja, zato ga bomo opravili vsepovsod, kjer bo potrebno. Če se napad bolhačev zakasni, tako da pade v čas, ko že moramo škropiti proti peronospori, potem jih uničimo tako, da dodamo bakrenemu apnu ali Dithanu 2 dl Lindan olja na 100 l škropiva.

Proti koncu maja je včasih potrebno še škropljenje proti listnim ušem. Res je, da je napad listnih uši, odkar temeljito čistimo sadno drevje in to ne samo pečkarje, ampak tudi koščičarje, slabši in včasih nekoliko kasnejši. Letos moramo biti zaradi uši pozorni. Imeli smo namreč milo-zimo in zato utegne biti napad nekoliko močnejši. Preglejmo nekoliko hmeljišča in opazujemo, v kakšni meri bodo mušice (krilate uši, ki se izležejo iz zimskega jajčeca) priletele v hmelj. Škropimo navadno, ko je nalet že končan. Le v primeru močnega napada in če se nalet preveč zavleče, škropimo, čim opazimo prve svetle lise mane, ki jo uši izločajo na gornji strani lista.

Rok škropljenja je posebno važen, kadar uporabljamo kontaktna škropiva, medtem ko pri sistemikih ni čas toliko važen. Kadar škropimo s kontaktnimi sredstvi (Lindan, Pantakan, Nikotinol in Parathion),

moramo zadeti čas, ko je nalet uši končan, uši pa še niso povzročile hude škode. Če škropimo prezgodaj, bomo morali škropljenje kmalu ponoviti, če škropimo prepozno, smo že utrpeli škodo. S kontaktnimi strupi moramo hmeljišče temeljito poškopiti, paziti na to, da dobro zadenemo vsak list, sicer se preživele uši hitro razmnože in potrebno je drugo škropljenje. Lažje je delo s sistemiki, ker zastrupe rastlinski sok in uničujejo uši še po škropljenju od 10–60 dni. Koliko časa bo trajal učinek škropiva, je odvisno od stadija rastline, v katerem smo jo škropili in od sistema, ki smo ga uporabili. Kadar škropimo s sistemiki, je važno le, da ne zamudimo škropljenja, na nalet pa nam tudi ni treba paziti. Pri škropljenju se oziramo tudi na to, da pride zadostna količina škropiva na rastlino, ni pa potrebno, da zadenemo prav vsak listič.

Pri izbiri sredstev za škropljenje proti ušem se držimo tegale pravila: V hmeljiščih, kjer imamo tudi pojav rdečega pajka, uporabljamo sistematike, ker lindanska in DDT sredstva pospešujejo razvoj pajka. Proti ušem uporabljamo sredstva v naslednjih koncentracijah: Lindan 0,2% (2 dl na 100 l) Pantakan 1% (1 liter na 100 l), Nikotinol navadno 2% koncentracija (2 l na 100 l). Škropivo je treba poskusiti na učinkovitost in fitoksičnost. Pripravimo si manjšo količino škropiva in poškopimo nekaj hmeljev. Ugotovimo učinek na uši in preverimo, če uporabljena koncentracija ni poškodovala rastline. Fosforno 20 v 0,08% (malo več kot $\frac{3}{4}$ dl na 100 l), Parathion 40 0,05% (0,5 dl na 100 l), Systox 0,05% (0,5 dl na 100 l), Metasystox 0,1% (1 dl na

100 l), Terra-Sytam za zalivanje 1 dl 1% raztopine na sadež (1 liter Terra-Sytana na 100 l vode).

Proti koncu meseca bomo verjetno že morali škropiti proti peronospori. Že konec marca smo opazili v nekaterih hmeljiščih kuštravce, zato bodimo v borbi proti peronospori dosledni. Najprej odstranimo vse kuštravce kot prve in najvažnejše razširjevalce te zahrbtni bolezni. Vse kuštravce uničimo. Ko smo to opravili, poškopimo proti koncu maja hmeljišča, da bomo preprečili eventualni napad peronospore v začetku junija.

To škropljenje proti peronospori je zelo važno, prvič zato, ker z njim zmanjšamo nevarnost poznejšega masovnega nastopa peronospore, drugič pa zato, ker nam napad peronospore na listju začetkom junija oslabi rastlino. Stroški tega škropljenja so majhni. Na tisoč sadik ne porabimo v nobenem primeru več kot 200 litrov vode. Delo gre hitro od rok, poraba goriva ni velika, letna amortizacijska vsota pa ostane enaka, če škropimo enkrat ali večkrat. Za prvo škropljenje proti peronospori vzamemo 1% bakreno apno ali 0,25% Dithane. V nobenem primeru ne zvišajmo koncentracije. Če je vreme deževno, škropljenje ponovimo.

Še na nekaj vas opozarjamo v mesecu maju. Tu in tam opazite v svojih hmeljiščih, zlasti v neugodnem vremenu, blago obliko kodravosti (virusno bolezen), ki pa navadno z zboljšanjem vremenskih pogojev izgine. Proti njej se ne moremo boriti s kemičnimi sredstvi, moramo pa obolele rastline zaznamovati, da ne bi jemali od teh sadežev in tako vnesli boleznijo v nove nasade. Še bolje pa je, če bolno rastlino izkopljejo in jo dosadimo z zdravo.

Ing. Lojze Kač:

Nekaj nasvetov za žičnice

Letošnjo zimo so v Savinjski dolini postavili nad sto hektarjev novih žičnic. Žičnice si utirajo pot ne samo v državna hmeljišča, ampak tudi v hmeljišča privatnikov. Letos postavljene žičnice so v glavnem v redu in skrbno napravljene, vendar se bodo še pokazale razne napake, ki jih bo treba poleti odstraniti.

Tako bo treba poglobiti sidra, ki so preplitko zakopana v zemljo, in sicer takoj, ko nam bo čas dopuščal. V nekaterih primerih so se namreč pri napenjanju strešnega ogrodja na drugi strani hmeljišča sidra dvignila. Taka sidra je treba poglobiti na 150 cm izpod površine zemlje. Ko napenjamo, namreč strešno ogrodje, se mora prej odtrgati 6 mm žica, kakor pa da potegne sidro iz zemlje.

Drugo, kar moramo napraviti v žičnicah, če še tega do sedaj nismo storili, je to, da pritrdimo podolžne žice, to so tiste, ki leže na vsako vrsto hmelja na počezno vezavo. Če je žičnica še tako stabilno zgrajena in streha vodoravna, se vendar žice povesijo konec julija tudi do 50 cm, pri slabi gradnji pa še celo več. Podolžnice zdrknejo na sredino povprečnic, žice pa, na katerih je napeljan hmelj, se premaknejo na najnižja mesta. Posledice tega so lahko prav hude. Zgodí se nam, da ne moremo s škroplilnico med vrste in je škropljenje onemogočeno. Gost neškropljen hmelj močno napade peronospora in je tako uničena vsa kvaliteta hmelja. Pa ne samo to, hmelj, ki raste v taki goščavi, nima dovolj sonca, zato ne dozori, obiramo medel in rahel hmelj brez barve.

Kar se tiče vodilnih žic, to je teh, po katerih se spenja hmelj, je tudi treba reči razumljivo besedo. Za naše hektarske pridelke hmelja in našim vremenskim pogojem ne ustreza v nobenem primeru motvoz, ne te ne one dimenzije. Dovolj je bilo v tem pogledu

poizkusov ne samo v inštitutskih nasadih, ampak na vsem hmeljarskem področju. Tudi impregnirani motvoz, ki ga je lani preizkušal Inštitut za hmeljarstvo, se ni obnesel. Manila vrvica (sisal-kanap $\frac{2}{3}$) nam je dobavil Užarsko monterški obrt v Zagrebu. Napeljali smo hmelj po neimpregnirani Manila-vrvici, ki pa je bila dvakrat predena in po Manila-vrvici, ki je bila impregnirana s sredstvi:

1. Kuprinol PO
2. Katransko olje
3. Po tako imenovanem mastnem predivu.

Vsa tri sredstva, ki smo jih preizkušali, niso dala zadovoljivih rezultatov. Nad 50% Manila-vrvice, impregnirane in neimpregnirane, se je pred obiranjem potrgalo. Za napeljavo hmelja uporabljamo žico, ki je 0,8 do 1 mm debela, če je pridelek hmelja na hektar večji od 12 q. Žica, ki jo napeljujemo, mora biti svetla in nezarjavela. Porjavela žica, ki smo jo vskladili na vlažnem prostoru, ne vzdrži do konca obiranja.

Še nečesa ne smemo pozabiti! Marsikje smo postavili žičnice pod električno omrežje. Pravilno je postavljeno tisto ogrodje, pri katerem je razdalja 2,5 m od električnega voda do višine žičnice. Opozarjamo vse: nikar ne merite sami razdalje, ker je to merjenje za nepoučene ljudi smrtno nevarno. To delo morajo opraviti samo za to pooblaščen osebe, uslužbenci DES. Za vse nepravilno postavljene žičnice in morebitne posledice, ki bi nastale zaradi morebitnega kratkega stika, odgovarjajo lastniki hmeljišč. Najbolje je, da se vsi prizadeti obrnete pravočasno na rajonske monterje ter se z njimi posvetujete. Le tako boste pravočasno preprečili morebitne katastrofe.

Ivan Kronovšek:

Letos pa več previdnosti z dušikom

Pri lanskem prevzemu hmelja se je marsikateri hmeljar začudil. Ko so mu določali kakovost pridelka, ni posebno ugovarjal. Začudila pa ga je ugotovljena količina. Pričakoval je večjo težo.

Verjetno so se vsi takšni sami pri sebi spraševali za vzrok. In najbrže so bili le redki, ki so ga že takrat ugotovili. Kdo pa je napako dognal že tedaj ali pa tudi pozneje, je sam sebi priznal: hmelj sem pregnojil z dušikom! V naprej bo zatoj trebalo več previdnosti!

Čeprav smo o umetnih gnojilih že veliko napisali in povedali, bomo morali še in še. To niso male stvari. Hmeljarji izdajo za umetna gnojila velike vsote, čeprav so deležni popusta v obliki regresa. Zato bi ne smelo biti nobenemu vseeno, kakšna umetna gnojila bo kupoval in, kako jih bo uporabljal. Od tega je namreč odvisen učinek, oz. uspeh. Ne bomo dosegli veliko, če jih bomo trošili premalo. Odveč pa bi bilo uporabljati prevelike količine. V takih primerih brez potrebe zapravljamo. Vedeti je namreč treba, da je smiselno, če uporabljamo umetna gnojila le kot dodatek, ne pa kot temeljno gnojilo. Zemlji, ki je nismo pognojili s hlevskim gnojem, ali ki sicer ni v stari moči, tudi umetna gnojila ne bodo kaj več pripomogla. O tem so že zdavnaj prepričani mnogi naši hmeljarji.

Torej kako? Znana stvar je, da dajemo še vedno preveliko prednost dušičnim gnojilom. Po eni strani je to razumljivo. Omenjena gnojila, oz. njihov učinek, je najbolj viden. In prav to zavaja mnoge da jim je dušik najbolj priljubljen. Kako tudi ne? Dušična gnojila vplivajo prvenstveno na rast. Z dušikom pognojena rastlina začne bujno rasti, barva se ji hitro spremeni iz rumene, oz. svetlo zelene, v temno zeleno. Ta sprememba je vidna še preje, če je v zemlji dovolj vlage. Dušik vpliva torej na rast, s tem pa tudi na količino.

Kaj pa prinaša druga plat dušikovega vpliva? Če ravno je takšna rastlina na zunaj lepa, je v resnici puhla. Rastlina je neodporna, s tem pa tudi dovzetna za bolezen. Hmelj je n. pr. bolj občutljiv za peronosporo, krompir za plesen, žito napada rja in plega, gomoljnica, n. pr. krompir, so podvržene gnilobi in podobno. Predvsem pa vpliva dušik na zakasnelost cvetenja, oz. zoritve. Prav to pa pri pridelovanju veliko pomeni, posebno pri nas, ki smo navezani na dva letna pridelka. Ne samo, da nas preganja čas, tudi vreme nas čisto sili, da čimprej pospravimo pridelke. Glede tega je dušik činitelj, ki nam to zavira in preprečuje.

Morda bi lahko ugotovili še en vzrok, da z dušikom čezmerno razpolagamo. Dušičnatih gnojil ne razlikujemo pravilno. Najčeseje menijo nekateri, da je dušično gnojilo apneni dušik in zato le-tega štejejo pri uporabi. Pri tem pa pozabljajo, da je še več vrst dušičnih gnojil, le drugačnih imen. Tudi vsebina dušika je različna, različen je prav tako tudi njihov učinek.

Dandanes poznamo in lahko nabavljamo tale dušična gnojila: apneni dušik, kalkamonsalpeter, nitromonkal in čilski soliter. Oglejmo si jih malce!

Apneni dušik izdelujemo doma, vendar ga letos ni na razpolago. To umetno gnojilo učinkuje dolgotrajno. Ob enkratnem trošenju zaleže posevku oz. rastlini za vso rastno dobo. Zato ga trosimo pozimi ali zgodaj spomladi. Pozneje ne pride več v poštev oziroma lahko tudi slabo deluje. To njegovo lastnost pozna že večina

hmeljarjev. Vsebuje pa dušik v obliki, ki se pretvarja iz ene v drugo, preden je dostopen kot hranilo rastlini.

Kalkamonsalpeter, nitromonkal in čilski soliter so gnojila, ki hitro učinkujejo, seveda, če je v zemlji dovolj vlage. Prvega uvažamo iz Avstrije, drugega iz Italije. Oba učinkujeta približno enako. Kemično ju izdelujejo v tovarnah. Ker se ob dežju hitro izpirata, zato je prav, da ju trosimo večkrat.

Čilski soliter je naravnega izvora. Kopljejo ga v državi Čile v Južni Ameriki in ga od tam uvažamo. Vsebuje nekoliko manjši odstotek dušika, kakor prej navedeni gnojili, vendar je v taki obliki, da deluje takoj.

Razen čilskega solitra vsebujejo vsa ostala dušična gnojila, ki smo jih omenili, tudi apno. Ta pa je pri uravnavanju kislosti zemlje velikega pomena.

Da nekoliko ponovimo. Zelo napačno menijo torej tisti, ki smatrajo za »dušik« le apneni dušik in le tega upoštevajo pri uporabi. Druga dušična gnojila, ki jim pravijo »kaša«, pa pridenejo le za nameček. Zaradi tega se velikokrat pripeti, če komu očitamo preveliko uporabo dušika, da se izgovarja, da je trosil le majhno količino. Pri tem pa misli samo na apneni dušik. Upoštevati moramo, da je treba pod imenom dušik jemati v poštev vsa gnojila, ki smo jih navedli nekoliko poprej.

Kakor vemo, zahteva rastlinstvo za svoj razvoj mnogotere hranilne snovi. V glavnem potrebuje poleg dušika še kalij in fosfor. Kot kalijeva gnojila uporabljamo kalijevo sol, kot fosforna pa Tomaževo žlindro in superfosfat. Kadar n. pr. trosimo posevkom vsa tri gnojila, dušik, kalij in fosfor, tedaj pravimo, da smo izvedli polno gnojenje. Rastlini smo dali vsa gnojila in bo torej dušik vplival na rast, kalij med drugim na kakovost pridelka, fosfor pa v glavnem na cvetni nastavek. Že iz tega vidimo, da vsako gnojilo po svoje učinkuje. To pa pove, da bi ne smelo manjkati ne enega in ne drugega, če hočemo doseči večji in kakovostni pridelek. Prav zaradi tega poudarjamo, da je zelo napačno, če uporabljamo preveč dušičnih in premalo kalijevih in fosfornih gnojil. Takšnemu gnojenju pravimo, da je enostransko, ker ne more učinkovati popolno.

Čeprav morebiti ne bo najboljše, vendar pa kolikor toliko ustreza tale primerjava. Da bi bila solata kot jed dobra, mora biti za naš okus najprej posoljena, potem zabeljena in nazadnje okisana. Če manjka le ena od navedenih stvari, z jedjo ne bomo zadovoljni. Nikakor pa ne bi smelo manjkati dveh stvari, recimo olja in kisa. Potem bi nihče ne mogel jesti takšne solate.

Nekako tako bi primerjali umetna gnojila. Sol naj bo dušik, olje kalij, kis pa fosfor. Če katerokoli od teh gnojil opustimo, je narobe. Vsa so potrebna in skupno tvorijo začimbo — popolno hrano za rast.

Pa še nekoliko ponadaljujmo s primerom solate! Vsi vemo, da so različne vrste solat glede začimb po svoje zahtevne. Nekatere je treba bolj posoliti, druge bolj zabeliti, tretje pa zopet bolj okisati. Enako je pri rastlinah. Tudi te po svojem bistvu niso enake in imajo v prehrani različne potrebe. Krompir, pesa in koruza n. pr. potrebujejo več kalija, žita, trave in detelje pa več fosforja. Tudi pri dušiku so razlike. Ta rastlina ga potrebuje več, druga zopet manj. Kakor vemo, je tudi hmelj rastlina, ki zahteva precej dušika. Zato mu ga tudi moramo nuditi pravo mero. Nikoli pa

	Apneni dušik Kalkamonsal- peter Čilski soliter	Tomaževa žlindra Superfosfat	Kalijeva sol
Naročeno	1.705.263 kg	1.222.600 kg	576.200 kg
Potrebujemo			
za 1800 ha	1.914.250 kg	1.516.250 kg	1.235.250 kg
Razlika	+ 208.987 kg	- 95.650 kg	- 659.050 kg

ne preveč, če hočemo, da bo obdržal v hrani ravnotežje, to se pravi, da ga ne bomo pregnali.

Mnogi hmeljarji pa imajo še vedno to napako, da so z dušičnimi gnojili preveč radodarni. Poznamo jo iz nešteti primerov, poznamo pa jo tudi iz drugih virov.

Kaj je letos s kemičnimi sredstvi za varstvo hmeljišč?

V vseh povojnih letih nismo mogli preskrbeti kemičnih sredstev za varstvo hmeljišč pravočasno, letos pa nam je to prvič uspelo. Vsa povojna leta se ne moremo pohvaliti s tako pravočasno dobavo kemičnih sredstev kot letos. Vsako sezono doslej smo imeli skrbi prav do zadnjega, ali bodo škropiva še prispela v pravem času ali ne. Potrebno je bilo nešteto urgenc in vsakovrstnih poti, da smo še za časa dobili pičlo odmerjena, za pridelek zdravega hmelja prepotrebna sredstva.

Letos je vse drugače. Kar verjeti ne moremo, da ima »Hmezad« na zalogi že večino sredstev, ostala pa pričakuje v najkrajšem času, ker so avize za njih že dospele. Računamo, da bodo do 1. maja vsa sredstva na zalogi; z zadovoljstvom ugotavljam, da je to tisti rok, ki smo si ga želeli, in pričakujemo, da bo odslej naprej dobava domačih in uvoženih kemičnih sredstev za varstvo hmeljišč vedno opravljena do 1. maja kot letos.

No, pogledjmo, kaj vse si lahko preskrbimo pri »Hmezadu«? Najprej o sredstvih proti peronospori. Letos ima »Hmezad« dovolj bakrenega apna v pločevinastih sodih po 50 kg nasutega ali pa v vrečicah po 1 kg, dalje ima zaboje po 60 kg z vrečicami po 5 in po 30 kg. Prvič v tem času razpolagamo že z vso količino naročenega bakrenega apna. Prejšnja leta smo dobivali bakreno apno v malih kontingentih in zadnja dva sta navadno prispela v času obiranja hmelja ali pa celo še pozneje.

Poleg bakrenega apna razpolagamo za škropljenje proti peronospori z Dithanom, ki ga lahko nabavimo prav tako pri »Hmezadu«. Prodajajo ga v sodih po 20, 30 in 90 kg. Nabavimo si lahko tudi Lirotan pri Agrotehnik in Kmetijskem magazinu.

Lirotan je za naš novo ime med zaščitnimi sredstvi. Lirotan je podobno sredstvo kot Dithan in ga uporabljamo na isti način in po istih koncentracijah. Če bi torej zmanjkalo pri »Hmezadu« ali pri kmetijskih zadrugah Dithana, potem bomo uporabljali za škropljenje proti peronospori Lirotan.

Kaj bomo letos naročili za naša hmeljišča za škropljenje proti peronospori? Svetujemo vam, da nabavite za polovico škropljenj bakreno apno, za polovico pa Dithan. Večkrat smo že poudarili, da je po naših izkušnjah najbolje bakrena in organsko fungicidna sredstva proti peronospori kombinirati med seboj.

Da bodo vsi hmeljarji o tem prepričani, bomo v podkrepitev navedli nekaj podatkov. Zaradi tega priobčujemo seznam vrst in količin umetnih gnojil, ki so jih hmeljarji naročili pri svojih kmetijskih zadrugah za leto 1957.

Gornje številke, ki se nanašajo na celotno hmeljarsko področje (1.800 ha), so zelo zanimive. Kažejo nam, da nabavljamo in trošimo preveč dušičnih a premalo kalijevih in fosfornih gnojil. Ob tem seznamu so si hmeljarji preskrbeli 2.089 stotov dušičnih gnojil preveč. Po drugi strani pa jim bo manjkalo 936 stotov fosfornih gnojil (Tomaževa žlindra in superfosfata) in 6.590 stotov kalijevih gnojil. Razlika je tako očitna in velika, da bo prav, če bodo prizadeti hmeljarji o njej razmišljali. Pa ne samo to! Napako naj bi tudi popravili! Največ dušičnih gnojil porabimo šele med rastjo. Zato je še dovolj časa za preudarek in za novo odločitev. Vsekakor bo letos zelo umestna večja previdnost pri uporabi dušičnih gnojil!

Prvo škropljenje opravimo z bakrenim apnom, po cvetenju pa škropimo z Dithanom. Če smo rok za škropljenje proti peronospori zamudili, svetujemo škropljenje z Dithanom, ker ta deluje hitreje od bakrenih sredstev. Tudi kmetijske zadruge naj pri naročanju sredstev proti peronospori upoštevajo nasvet, da je najbolje, če bakrena sredstva in Dithan med seboj kombiniramo; ker je za Dithan potrebna štirikrat nižja koncentracija, naj bo razmerje med naročenim bakrenim apnom in Dithanom 4 : 1.

Istočasno opozarjamo zadruge, da lahko naroče pri »Hmezadu« tudi modro galico, za škropljenje hmeljišč tistih hmeljarjev, ki to žele. Za druge kulture svetujemo takole: Za poletno škropljenje sadovnjakov uporabljamo Dithan ali Cosan in ne bakrenih sredstev. Za škropljenje krompirja proti fitoftori vzamemo bakreno apno ali Dithan, zvišamo pa navadno koncentracijo pri bakrenem apnu na 1,5 % (1,5 kg na 100 litrov), za Dithan pa na 0,3 % (30 dkg na 100 litrov), za škropljenje vinogradov proti peronospori naročamo modro galico in Dithan in sicer uporabljamo za škropljenje pred cvetjem in v cvet Dithan, po cvetenju pa modro galico.

Vse zadruge, drž. posestva in hmeljarji, pohitite z naročili sredstev proti peronospori, maj je že tu in z njim prvo škropljenje proti peronospori.

KAJ JE S SREDSTVI PROTI RDEČEMU PAJKU?

Proti rdečemu pajku že ima ali pa bo v kratkem imel Hmezad na zalogi Terra-Sytam, Systox, Metasystox in sredstvo, ki deluje v prvi vrsti na jajčeca — nestrupeni Tedion. Pri Hmezadu lahko dobite tudi Parathion in Fosferno.

Kot je znano, so sistemiki zlasti Terra-Sytam in Systox izredno strupeni in smo letos prav tako kot vsako leto morali na Zvezno upravo za varstvo rastlin v Beogradu poslati garancijsko izjavo za njih pravilno uporabo. Letos bomo tako kot doslej držali ta sredstva pod strogo kontrolo.

Kmetijske zadruge in državna posestva naj pošljejo čimprej naročila za sistemična sredstva Hmezadu. Ta bo naročila zbral in skupno z Inštitutom za hmeljarsvo naredil razdelilnik. Zadruge bomo obvestili, kdaj naj sredstva dvignejo. Pri prevzemu mora biti navzoč tisti uslužbenec ali član zadruge, navadno zaščitni re-

ferent, ki bo za pravilno uporabo sredstev v zadrugi odgovarjal. Na inštitutu bo dobil nakazilo, s katerim bo dvignil sredstvo pri Hmezadu. Poleg nakazila bo dobil vsa potrebna navodila, letake, kako se varujemo pred strupenimi sredstvi, in bo podpisal izjavo, da je bil o strupenosti sredstev poučen in da bo pazil na to, da se bo po prejetih navodilih škropljenje oz. zalivanje tudi opravilo. Vsa strupena sredstva morajo zadržati v skladiščih v posebnih bunkerjih, če pa to ni mogoče, pa vsaj v omarah pod ključem, vendar pa ne v skladiščih z ostalimi sredstvi. Komisija KPPZ iz Žalca si bo ogledala prostore, ki so namenjeni za skladišče strupenih sredstev in jih je treba v ta namen že sedaj pripraviti.

Zalivanje s Terra-Sytom se bo izvedlo pod nadzorstvom zaščitnega referenta samo v tistih zadrugah, kjer je služba za varstvo rastlin dobro vpeljana, v ostalih zadrugah pa bodo lahko zalivali samo pod nadzorstvom osebe iz oddelka za varstvo rastlin pri Inštitutu za hmeljarstvo. Tudi po tistih zadrugah, kjer bodo zalivali s Terra-Sytomom s svojim zaščitnim referentom, bo inštitut stalno kontroliral zalivanje in prazne kante Terra-Sytama po skladiščih. Vsak zaščitni referent bo namreč dolžan vsak dan po končanem delu prazne kante od Terra-Sytama odnesti nazaj v skladišče, tako da bo možna kontrola nad tem izredno strupenim sredstvom.

Terra-Sytam, Systox in Metasystox bo Hmezad prodajal v enolitrijskih kanticah. Za škropljenje uporabljamo Systox v 0,05% koncentraciji (0,5 dcl na 100 l), Metasystox v 0,1% koncentraciji (1 dcl na 100 l). S Terra-Sytamom pa zalivamo hmeljišča in sicer tako, da zlijemo na pogrobane trte sadeža hmeljne rastline 1 dcl 1% raztopine. Iz tega sledi, da za tretiranje 1 ha

hmeljišča potrebujemo 1 liter Systoxa ali 2 l Metasystoxa ali 4 l Terra-Sytama.

Metasystox in Tedion lahko dobe kmetijske zadruge tudi za škropljenje proti rdečemu pajku v sadovnjakih.

Fosferno in Parathion uporabljamo v 0,05 do 0,08% koncentraciji. Nižja koncentracija velja za Paration 40, višja pa za Parathion ali Fosferno 20.

Tedion uporabljamo v koncentraciji 0,15%) to je 15 dkg na 100 l) in deluje z razliko od ostalih sredstev samo proti rdečemu pajku, medtem ko Parathion deluje tudi proti ušem.

Razen navedenih sredstev, ki jih uporabljamo za škropljenje proti pajku in ušem ima Hmezad tudi Lindan-olje, ki ga uporabljamo v 0,2% (2 dcl na 100 l) proti ušem, stenicam in raznim gosenicam.

Za zapraševanje hmeljišč proti bolhačem lahko kupimo pri Hmezadu Bentox, ki je odlično in ceneno sredstvo. Potrebujemo ga od 2 do 3 kg za 1000 sadik. Opozarjamo vas, da ne smete uporabljati Bentoxa in Gamadina za zapraševanja rastlin, zlasti korenčka in gomoljev, to se pravi, da z njim ne smete prašiti krompirja proti koloradskemu hrošču, ker dobe gomolji neprijeten duh, zaradi česar niso užitni niti za ljudi niti za živali.

Hmezad ima na zalogi tudi Cymag, to je sredstvo na bazi natrijevega cianamida, ki ga uporabljamo za zaplinjanje voluharjevih rogov. Ko bodo v najkrajšem času dogotovljene priprave za vpihanje Cymaga, bodo zadruge, ki imajo izvežbane zaščitne referente, lahko same pri Hmezadu nabavile Cymag in zaplinjevale rove voluharjev.

Inštitut za hmeljarstvo
Žalec

O redni seji Evropskega biroja za hmeljarstvo

Bila je v Strassbourgu v dneh od 13. do 15. aprila 1957. Delegat FLRJ, tov. Jože Jelovšek, član predsedstva EHB, se še ni niti dobro spočil od naporne poti, ko se je že zglasil v našem uredništvu s svežnjem svojih zapiskov. Po krajši izmenjavi predlogov, sva se sporazumela za »izpovedno« obliko poročanja — za intervju.

Vprašanje: Kakšen je bil pomen in uspeh letošnje seje Evropskega biroja za hmeljarstvo (EHB)?

Odgovor: Pomena mi menda ni treba poudarjati. Kjer koli po svetu pridelujejo hmelj, kjer koli se ukvarjajo s hmeljno trgovino in končno, povsod, kjer pijejo pivo — to pa je domala ves svet — dandanes prav dobro vedo, da je prav EHB tisti forum, kjer si sleherna država, tako ali drugače povezana s proizvodnjo hmelja, nabere prepotrebne informacije, ki ji omogočajo lažjo orientacijo in pravočasne ukrepe v njen prid. Države, ki so bile doslej še izven EHB, se vključujejo druga za drugo. CSR se je vključila lani, ZDA se nameravajo letos — organizirale so namreč svoj Hmeljarski odbor. EHB pa bo povabil uradno še Poljsko in Sovjetsko zvezo. Tako bodo v EHB kaj kmalu združene vse pomembnejše pridelovalke hmelja. S tem bomo dosegli kolikor toliko sporazumno reševanje najvažnejših vprašanj v hmeljarstvu po vsem svetu, iskrenejše in tesnejše sodelovanje in objektivnejša poročila. Da, prav objektivna poročila, n. pr. o predvidenih količinah hmeljne proizvodnje, o zmanjševanju oz. večanju hmeljnih površin, omogočajo ustrezno formiranje cen še pred sezono. Že lani je EHB

mnogo prispeval stabilizaciji cen, ker je zbral pravočasno precej natančne ocene lanskega pridelka in podatke o večanju potrošnje piva po svetu.

Vprašanje: Ali so poročila objektivna?

Odgovor: Odgovor je malce težaven. Docela umljivo je, da se na vse številke ni moč povsem zanesti in tudi nadzorstvo je praktično neizvedljivo. Marsikak delegat poroča za svojo deželo najmanj — previdno. Konkurenca pač zahteva igro z neodkritimi kartami, hmelj je borzno blago, borza pa ne pozna ozirov in usmiljenja.

Vprašanje: Kaj so poročali delegati držav, najpomembnejših pridelovalk hmelja?

Odgovor: Zahedna Nemčija bo povečala letos svoje hmeljne površine za 350 ha (doseči želi spet površino iz leta 1953, t. j. 8200 ha), Belgija za 30 in Španija za 150 ha. Angleški delegat se o tem sploh ni izjavil. V Ameriki bodo sicer povečali površine, vendar — število ha baje še ni znano. CSR za letos ne bo spreminjala svojih površin, pač pa je že začela z radikalno obnovo, letno najmanj po 200 ha. Njeni nasadi so namreč stari celo nad 40 let in že domala povsem izčrpani. Češki pridelek na ha je približno samo 500 kg. Poleg obnove bodo na Češkem uporabili še letos v mehanizaciji hmeljne proizvodnje vse izsledke tehnične znanosti. Francija bo tudi povečala svoje površine, števila ha pa ne pove. Zanimivo je dejstvo, da v Franciji ni dovolj delovne moči. Zavoljo tega Francija povečanju svojih hmeljnih površin sploh ni kos. Da je temu res tako, mi dokazuje razgovor z nekim francoskim hme-

ljarmem po seji. Le-ta mi je povedal, da obdelujejo v Franciji 50 ha kvečjemu 2—3 starejše delovne moči. Mehanična obdelava je torej neogibna. Kmetje večidel že opuščajo gojitev po več kultur, omejujejo se na monokulture, predvsem na industrijske rastline, t. j. sladkorno peso, koruzo, pšenico itd.

Vprašanje: Kaj je najbolj značilno v poročilih na letošnji seji EHB?

Odgovor: Skoraj vsi drug drugemu odsvetujejo povečanje hmeljnih površin, medtem ko je sicer splošno znano, da žele povsod izkoristiti sedanjo dobro konjunkturo, kar pa je moč najbolj prav z novimi površinami. Morda vpliva na težnje za čim večjimi zalogami hmelja še vedno nerazvozlana napetost v svetu, čeravno je mir skoraj že izven vsake nevarnosti.

Vprašanje: Kaj je poročala naša država?

Odgovor: Kot delegat FLRJ sem poročal, da smo imeli lani v Sloveniji 1800 ha, v Bački pa 355 ha in da nameravamo letos v Sloveniji nasaditi hmelj na novih 200 ha, v Bački pa na približno 45 ha; da bomo torej letos povečali naša hmeljišča od lanskih 2155 ha na 2400 ha v letu 1957. O količinah in kakovosti lanskega našega pridelka sem poročal natančno po naši uradni statistiki.

Na kratko sem orisal lansko prodajo in cene.

Tudi o naših načrtih za letos in o že opravljenih spomladanskih delih sem govoril, o povečanju površin z žičnicami, o zadovoljivih nabavah hmeljev, umetnih gnojil in zaščitnih sredstev. Povedal sem, da smo imeli milo zimo, da je bil februar brez znatnejših padavin, o močnejšem dežju v začetku aprila in o ugodnem vremenu, ki je vzrok, da se je pri nas začela vegetacija približno 14 dni prej kot lani in končno, da pričakujemo letos prav zaradi milejše zime močnejše napade škodljivcev, skratka, da smo se za letošnjo sezono odlično pripravili ter da upamo ob količkah ugodnem vremenu tudi letos na kakovostno in količinsko dober pridelek.

Vprašanje: To pomeni, da FLRJ poroča vse in brez zavijanj?

Odgovor: Razumljivo! Nam ni treba niti da se hvalimo, saj nam splošno priznavajo našo odlično organizacijo. Zanje se vsi močno zanimajo in odkritosrečno povedo, da bi nas prav radi posnemali, pa jim njihov gospodarski sistem onemogoča.

Na splošno je čutiti nekaj strah pred povečanjem površin pri nas in na Češkem. Zlasti se tega boji Zahodna Nemčija, ki ne bi potem tako zlahka mogla ustrezno vnovčevati svojih pridelkov.

Urejene razmere v hmeljni proizvodnji pri nas vznemirjajo hmeljarje na zahodu. Dobro vedo, da pri nas s krepitvijo družbenih fondov posredno krepimo slehernega posameznega proizvajalca hmelja.

Vprašanje: Morda še kakšne posebnosti iz te ali one države?

Odgovor: Zahodna Nemčija, Belgija in Francija se gospodarsko čedalje tesneje povezujejo, v načrtu je odprava carin, kar bi pomenilo precejšnjo nevarnost za Belgijo od strani Francije in Zahodne Nemčije. Belgija se zavoljo tega na vso moč zavzema, da bi svoj hmelj še vnaprej zaščitila s carino. Važno je n. pr. tudi dejstvo, da je Zahodna Nemčija prodala ves ostank lanskega pridelka Vzhodni Nemčiji, sama pa je ostala domala brez zaloga. Če k temu prištejemo še čedalje večjo potrošnjo piva, tedaj trdnost cen za hmelj v bližnji prihodnosti ni v nikakršni nevarnosti.

Že zdaj je živahna tekma za predprodajo hmelja. Le Francija in Belgija sta prodali manjše količine, povsod drugod — čakajo! Mnoge je lanska hitrost glede tega močno poučila.

Še nekaka pomembna zanimivost. Amerika je ponudila Španiji svoj hmelj in sicer svoja dva za en španski kilogram. Ni nam treba kaj bolj naprezati možgan. Španija naj vnovči ameriške velike količine hmelja na evropskem trgu — kot svoje!

Vprašanje: Ali so v Strassbourgu spregovorili tudi izvedenci za hmeljno proizvodnjo?

Odgovor: Da, pa še prav posebno važno je poročilo o novi hmeljni bolezni, ki je pri nas še ne poznamo, o »ovenelosti« (Welckkrankheit). Odkrili so jo najprej v Angliji. Hmelj je bil zdrav, kar je bilo le moč žele, toda samo do cvetja. Takrat pa je — iz doslej nepojasnjenih vzrokov — začela rastlina hirati, odmirati, o storžkih ni bilo niti sledu. Strokovnjaki zatrjujejo, da je ta bolezen zelo verjetno posledica čezmerne uporabe umetnih gnojil, predvsem dušika. Rastlina odpoveduje zavoljo presiljevanja. V Zahodni Nemčiji so imeli lani že 80 ha tako obolelih hmeljišč, zato njihovi strokovnjaki na vso moč hitijo v svojih inštitutih z zadavnimi raziskovanji.

Naš Inštitut za hmeljarstvo bo prav tako moral proučiti to bolezen in pravočasno sprožiti vse potrebno da se ta bolezen ne bo pri nas pojavila, oziroma, da bomo nanjo vsestransko pripravljeni.

Vprašanje: Ali je moč, tov. Jelovšek, iz poročil letošnje redne seje EHB v Strassbourgu, zaključiti kaj natančnejšega o prognozi za letos?

Odgovor: Vsekakor! Pomembnejših zaloga ni nikjer, večina svetovnih firm boluje na »kupovalni mrzlici«. Želi si vnaprej zagotoviti še večje količine od lanskih. Potrošnja piva raste, torej...? Strahu pred kakšnim vsaj ne občutnejšim padanjem prodajnih cen ne more biti! Za nas pa to sploh ne pride v poštev, saj našim hmeljarjem zagotavlja država že po svojem gospodarskem sistemu najmanj povrnitev vseh pridelovalnih storitev in ustrezno plačilo za delo, razen tega pa so pripravljene za uspešnejše hmeljarje znatne stimulacije.

Nekaj pa moram še poudariti, čeravno vem, da se tega naši hmeljarji večidel že dobro zavedajo. Pri cenah za hmelj bo zlasti letos odločala kakovost! Zelo verjetno bodo povsod precej več nasadili novega hmelja, kot so poročali. Zavoljo tega se morajo naši hmeljarji še bolj kot doslej truditi za boljšo kakovost.

Povsod po svetu so že opravili pomladna dela, tovarne zaščitnih sredstev prirejajo poučne seminarje z vsemi potrebnimi demonstracijami. Vsi tovarniški in državni strokovnjaki so v hmeljiščih.

Tako je drugod po svetu. Lahko pa smo ponosni, da je savinjski hmeljar najmanj prav tako priden kot so drugje. Še več! Savinjski golding bo še vnaprej prav zaradi vsestranske postrežbe od naših hmeljarjev prekašal vse svoje sicer zelo nevarne konkurente na svetovnem trgu.

Za zaključek morda še tole: Leta 1959 bo kongres vseh držav — pridelovalk hmelja, ki so vključene v EHB, spet pri nas. (Letos bo v Münchenu). Dotlej pa moramo vsekakor uresničiti vse, kar smo si začrtali za dvig hmeljarstva pri nas. Svetovnega ugleda, ki ga nesporno uživamo, ne smemo več izgubiti, narobe še več kot doslej moramo pokazati!

Jože Jelovšek in Jaka Slokan

Ing. Stane Marovt:

Pravočasna košnja in pravilno sušenje - več mleka, več mesa!

V celjskem okraju, približno tako tudi na področju Poslovne zveze Žalec, zavzemajo travniki okrog 53% vse obdelovalne površine. Travnikov je torej več kot skupaj njiv, sadovnjakov, vinogradov in vrtov. Nad tem dejstvom bi se morali resneje zamisliti, posebno še ob ugotovitvi, da prav na travnikih, na tako velikih površinah, ne moremo biti zadovoljni s pridelki, še manj pa s kvaliteto mrve. Mrva in trava s travnikov sestavlja še vedno 75% (55% v suhem, 20% pa v presnem stanju) vse krme za našo živinorejo. Zato se ne smemo čuditi povprečno nizkemu številu živine, še manj pa slabi proizvodnosti. Izboljšanje živinoreje moramo gledati le s stališča travništva: pridelati več in boljšo mrvo!

O tem, kako moremo povečati pridelke in s tem že posredno vplivati tudi na kakovost, smo že veliko pisali in še bomo. Ta sestavek je namenjen le vprašanju, kako obdržati čim več hranljivih snovi v travi in mrvi s takih travnikov, kakršne trenutno imamo.

Odgovor je kaj preprost: pravočasno moramo kositi in pravilneje posušiti! Toda s tem je združenih precej težav in predsodkov, ki jih bomo v tem sestavku skušali odstraniti, da bi končno naši kmetovalci le uvideli nujnost teh dveh ukrepov in tako izboljšali krmne pogoje za našo živinorejo.

Za uvod poglejmo zanimiv pokazatelj, kako velike so razlike v proizvodnosti krav pri sicer količinsko enakem krmnem obroku, vendar z različno kvaliteto mrve.

Preglednica I

Obrok 15 kg	V obroku je prebav- ljivih be- ljakovin dkg	Organizem porabi za vzdrževa- nje dkg	Za produk- cijo mleka preostane dkg	Dobra molz- nica more dati mleka l
Slabega sena	37,5	30	7,5	1,5
Dobrega sena	75	30	45	9
Otave	90	30	60	12
Odličnega sena	120	30	90	18

Vsebina obroka je računana le na količino beljakovin, ki jih prav v naših krmnih obrokih vedno primanjkuje. Dovolj beljakovin v krmi je predpogoj za proizvodnjo mleka in rast mlade živine!

Gornji primer nam nazorno govori, kako odločno bi se morali tolči za pridelovanje kvalitetnejše mrve.

Navedene razlike v kvaliteti mrve so posledica izvedenih ali izpuščenih kompleksnih agrotehničnih ukrepov s stalnimi in klimatskimi pogoji hkrati. Toda vedite, včasih celo odločilno vplivata na kvaliteto pridelane mrve pravočasna košnja in pravilno sušenje.

Ta zadnja trditev bo najbolj veljala za hmeljarsko področje. Ugotavljamo namreč, da se pridelki s travnikov količinsko dvigajo (večja in pravilnejša uporaba umetnih gnojil), ne moremo pa opaziti še težnje, da bi

ohranili kvaliteto krme. Prepozno kosimo in nepravilno sušimo. Vzroke za to moramo iskati v premalem upoštevanju ali nepoznavanju koristi pravočasne košnje in pravilnega sušenja, delno pa v preobremenjenosti hmeljarjev z delom v hmeljiščih v času do sedaj normalne košnje.

Da, zaradi neupoštevanja ali nepoznavanja koristi pravočasne košnje na kvaliteto mrve, košnjo radi odlagamo, dostikrat pa jo vreme še bolj zavleče. Često je vzrok tudi delo v hmeljiščih, ki jim mora veljati naša prva skrb, toda delovno silo bi lahko razbremenili s sušenjem na sušilih ali na napravah. Sama košnja ne bo ovira. Mogoče bo tudi izboljšanje travnikov vplivalo na večjo možnost pravočasne košnje, ker se na boljših travnikih pomakne čas košnje nazaj, v drugo polovico maja, torej v čas, ka še ne začnemo škropiti hmeljišč, kar zahteva veliko zaposlitev delovne sile. — Truditi bi se pač morali, da čimprej odstranimo objektivne in subjektivne ovire in da opravimo pravočasno košnjo, travo pa pravilno sušimo.

Kakšne so koristi in vpliv pravočasne košnje na kvaliteto mrve? Ko se trave obraščajo, je njihova organska snov (hranilne snovi) večidel iz beljakovin in delno iz ogljikovih vodikov (škrob, sladkor). Proti koncu rase dobe in v latenju trav še prevladujejo beljakovine in škrob ter sladkor v prebavljivi obliki. Pri poznejših rastnih dobah (cvetenje, zorenje) te glavne hranilne snovi začenjajo hitro spreminjati svojo obliko, to je prebavljivost, vlakna, ki so še do latenja lahko prebavljiva, pa pozneje trdijo, lesenijo in so čedalje težje prebavljiva. Tako n. pr. pri pasji travi poleg zmanjšanja beljakovin od dobe latenja v dozorevanje se posebno močno zniža prebavljivost teh snovi, in sicer od 79% prebavljivosti v latenju na 36% v dozorevanju. Enako kot za beljakovine velja tudi za druge hranilne snovi. Tako pri pasji travi, podobno se dogaja pri vseh travah oz. pri krmnih rastlinah, ki sestavljajo rušo.

Pri košnji v različni dobi rasti dobimo tele količine surovih prebavljivih in neprebavljivih, hranilnih snovi:

Preglednica II

Ce kosimo	V 1 kg sušine zelenja je surovih			
	beljakovin dkg	maščob dkg	oglj. vodikov dkg	vlaknine dkg
Ko se rastline raz- raščajo	22,5	4,1	38,0	18,0
Ko latijo	21,0	3,3	40,0	22,0
Preden cveto	17,8	4,6	42,0	24,0
Proti koncu cvetenja	15,5	5,5	44,5	26,0
Ko so odcvetele	12,9	4,5	50,0	27,8
Ko so ostarele	10,4	3,2	47,0	30,8

Stopnja prebavljivosti pa se v travi menja z dobo starosti takole:

Preglednica III

V času, ko rastline	Stopnja prebavljivosti surovih hran. snovi			
	beljakovin %	maščob %	oglj. vodonov %	vlaknine %
Zelene	82	68	83	78
Ko se razraščajo	80	66	80	75
Ko latijo	75	65	78	71
Ko cveto	70	60	76	68
Ko zore	68	63	72	60

S staranjem trav se torej ne zmanjšuje samo količina hranilnih snovi, ampak tudi njihova prebavljivost, torej dvojna izguba. Zato dobimo pri enaki količini mrve, vendar različne kvalitete tako zelo različni učinek v proizvodnosti.

Poglejmo si še, koliko pridelamo skupno na 1 ha povprečno dobrega travnika hranilnih snovi pri razni dobi košnje:

Preglednica IV

Košeno ob	Skupni pridelek zelnja q/ha	V celotnem pridelku			Beljakovine bi zadostovale za proizvodnjo mleka l
		sušina kg	preb. belj. kg	škrob. vredn. kg	
Razraščanju	120	2400	384	1584	5900
Latenju	145	3625	333	1810	5000
Cvetenju	156	4212	187	1480	2900
Zorenju rastlin	160	5600	96	1072	1500

Primerjajte količine v dobi latenja in zorenja rastlin, čeprav se pridelek količinsko zaznavno ni povečal.

Iz vsega navedenega zaključujemo:

1. Važnejših hranilnih snovi je razmeroma več v mladih rastlinah kot pa v starih.
2. Prebavljivost hranilnih snovi je mnogo večja v mladih kot v starejših rastlinah.
3. Poleg dobre kvalitete pridelamo tudi kvantiteto, če določimo čas košnje med latenjem in cvetenjem krmnih rastlin, ki sestavljajo rušo.

Torej čas košnje bomo določili na naših travnikih med latenjem in cvetenjem trav.

Ker pa vemo, da vse trave in druge krmne rastline na travniku ne latijo in cvetijo istočasno, enako tudi ne na vseh travnikih in košenicah. Zato se moramo omejiti pri določanju časa košnje, le na eno ali dve vrsti trav, ki so najbolj razširjeni v ruši. N. pr. na naših travnikih sta zelo razširjeni pasja trava in francoska pahovka, ki veljata za zgodnejši travi. Vsi jih poznamo. Čas košnje bomo mogoče lahko določili že po eni ali drugi ali pa po obeh in sicer takrat, ko ti dve travi začneta cveteti. Večina drugih trav je tedaj že v polnem latenju. Čas košnje bo pravilen. V naših klimatskih pogojih je čas košnje na boljših travnikih od 20. do 25. maja, na slabših pa prve dni junija.

Poleg omenjenega vpliva pravočasne košnje na kvaliteto mrve, ima zgodnja košnja še vrsto pozitivnih posledic:

1. Najmočnejši je ukrep za uničevanje plevela, ki ga je žal še mnogo na naših travnikih. Z zgodnjo košnjo preprečimo zorenje in zasejavanje plevelov.

2. Vplivamo ugodno na razraščanje nizkih trav, ki oplemenjujejo sestav ruše in večajo kvaliteto krme. Nizke trave krotijo tudi bohotenje plevelov.

3. V zgodnji košnji se ruša hitreje obrašča, kar ji omogoča boljše prenašanje poletnih suš.

4. Z zgodnjo košnjo vplivamo na večji pridelek in zgodnejši odkos otave, kar je za hmeljarje zelo važno, ker bodo kosili otavo pred obiranjem hmelja. Po zgodaj pokošeni otavi bo lepo zrasel še otavič, »trekijek«, ki nam bo v septembru dobrodošel za pašo, sveže krmjenje ali pa za siliranje.

(O sušenju v prihodnji številki »Hmeljarja«)

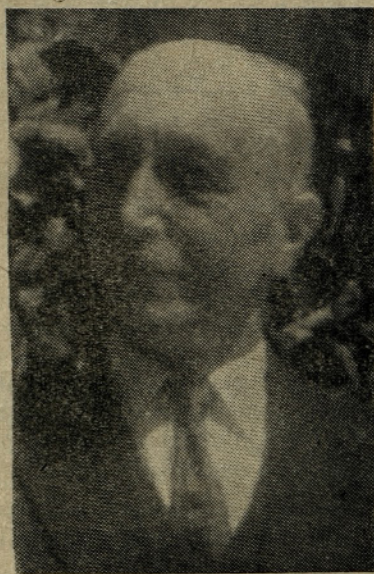
UVEDBA ENOTNIH ŠKAFOV ZA MERJENJE HMELJA ZA VSE HMELJARSKO PODROČJE

Slovenski hmeljarji so pri merjenju nabranega svežega hmelja uporabljali kot enoto škafe, ki so jih spleтали iz vrbovih šib ali izdelovali iz lesa, pa tudi iz pločevine. Velikost teh škafov je bila v premeru približno 48 cm, oziroma po prostornini približno 35 l. Ti škafi so bili praktično različnih velikosti, ker se hmeljarji pač niso držali predpisov, česar tudi najstrožja kontrola ni mogla povsem odpraviti.

V Sloveniji nabereimo letno povprečno blizu 3 milijone škafov. Zaslužek hmeljnih obiralcev je odvisen od mere, saj plačujejo hmeljarji po škaфу, n. pr. lani 40 din brez hrane in 30 din s hrano za vsak škaф sveže nabranega hmelja.

Da bi odpravili neenakost pri merjenju, je Hmeljna komisija za Slovenijo v Žalcu nedavno zaprosila Upravo za mere in plemenite kovine FLRJ v Beogradu za formalno odločbo, po kateri bomo obvezno uvedli za vse slovenske hmeljarje enotne mere iz predpisane snovi in predpisane vsebine (približno 30 l).

Predlagana enotna mera bo odobrena v najkrajšem času, tako da si bodo nove škafe vsi hmeljarji lahko naročili pravočasno. Te nove škafe bo izdelala Tovarna emajlirane posode v Celju.

9. marca 1957 je umrl
ČETINA FRANC

hmeljar iz Podloga. Pokojni se je rodil 12. novembra 1885. Dobrega in skrbnega hmeljarja bomo ohranili v trajnem spominu.